Hemförsäkring

Villkor 2004-01-01

Åkerbo Härads Brandstodsbolag

före Tänk efter

råd och tips

- Skaffa svenskt värderingsintyg på smycken, fick- och armbandsur, konst och äkta mattor och andra värdefulla föremål.
- Förvara viktiga kvitton och intyg på säker plats, t ex i bankfack.
- Ordna alltid tillsyn av bostaden när du själv är bortrest.

försvåra inbrott

- Förse ytterdörrarna med godkända lås, samt säkerhetsbleck och montera bakkantsbeslag på ytterdörrarna.
- Installera av oss godkänt inbrottslarm.
- Värdera, märk, fotografera eller videofilma värdeföremål. Anteckna tillverkningsnummer. Tänk på att både polisen och försäkringsbolagen har märkningssystem du kan nyttja.
- Förvara alltid stöldbegärlig egendom i bostaden.
- Ordna alltid tillsyn av bostaden när du själv är bortrest.

och kontrollera de vanligaste "brandkällorna"

- Installera brandvarnare, kontrollera med jämna mellanrum att den fungerar och tänk på att byta batterier. En brandsläckare bör också finnas i alla hem.
- Montera jordfelsbrytare/överspänningsskydd, som bryter strömmen om fel uppstår.
- Stäng alltid av TV:n med strömbrytaren, inte bara med fjärrkontrollen.
- En eldstad och rökkanal som inte använts på 3 år ska kontrolleras innan den tas i bruk på nytt.

och gå igenom allt som leder vatten

- Kontrollera att skarvar och rörgenomgångar är täta i vägg- och golvbeklädnader. Rensa golvbrunn och avlopp vid tvättställ regelbundet (varje halvår).
- Kontrollera vatten- och avloppsrören till diskbänken så att dessa inte står och droppar (känn med handen). Kontrollera också slangar till och från diskmaskinen. Diskmaskinen bör vara placerad på en plastmatta med uppvikta kanter. Glöm inte diskmaskinsavstängningen.

Information om din försäkring

Översikt

Innehåll	I detta kapitel följer en kortfattad information om några viktiga punkter i din försäkring. Syftet är att informera dig om viktiga begrepp och saker att tänka på vad gäller din försäkring samt var du hittar denna information i försäkringsvillkoren.
Viktigt	Försäkringsvillkoren är omfattande och ska reglera en mångfald av händelser. Vi vill därför särskilt betona att det är den *fullständiga texten* i försäkringsvillkoren som bestämmer innehållet i ditt skydd.
Försäkrings-brev och för-säkringsvillkor	Avtalet mellan oss utgörs av försäkringsbrevet och försäkringsvillkoren. Allt du vill ha försäkrat ska finnas med i försäkringsbrevet. Kontakta oss genast om något fattas eller är fel, så ändrar vi det.
Kontakta oss	Glöm inte att meddela oss • ändrad adress • ändrade familjeförhållanden • ändrat behov av tilläggsförsäkring • ändrat värde på din egendom
Råd och tips	Du är skyldig att försöka avvärja en skada som hotar att inträffa. Längst fram finns en del råd och tips som kan hjälpa dig att undvika skador.

Försäkringen gäller

För vilka för-säkringen gäller	Försäkringen gäller för dig och dina familjemedlemmar. Undantag: Försäkringen gäller inte för inneboende. (Se A. "Var och för vilka försäkringen gäller").
Vilken egen-dom omfattas	Försäkringen gäller för lösöre/lösegendom som tillhör dig eller din familj. Även lösöre som du lånat eller hyrt omfattas av försäkringen. Lösöret ska vara avsett för privat bruk (se D.3 "Lösegendom", *Definition*).
Var försäk-ringen gäller	Försäkringen gäller inom Norden. Vid resa gäller försäkringen under de första 45 dagarna med ett utökat skydd (se A. "Var och för vilka försäkringen gäller", och J. "Utökat skydd när du reser").

fortsättning på nästa sida

Försäkringen gäller, forts

Reseskydd

I reseskyddet ingår

- Egendomsskydd
- Ansvar, rättsskydd och överfall
- Kostnader i samband med akut sjukdom och olycksfallsskada
- Förseningar
- Reseavbrott

Den fullständiga beskrivningen av reseskyddet hittar du under moment J. "Utökat skydd när du reser".

Ersättningsbara skadehändelser och aktsamhetskrav

Skadehändelser som försäkringen omfattar

De skadehändelser som försäkringen omfattar hittar du i villkoren under kapitel F. "Egendomsskador", G. "Ansvarsförsäkring", H. "Rättsskyddsförsäkring", I. "Överfallsskydd" samt J. "Utökat skydd när du reser". Har du tecknat någon av tilläggsförsäkringarna ska du också läsa moment K. "Tilläggsförsäkringar".

Vid beskrivningen av ersättningsbara skadehändelser finns också undantag, begränsningar och aktsamhetskrav. För att du ska få veta exakt hur försäkringen gäller i varje enskilt fall måste du läsa i villkoren.

Aktsamhetskrav

Aktsamhetskrav är regler som beskriver hur du ska handha din egendom. Om du inte följer reglerna riskerar du att inte få full ersättning för din skada/förlust.

Generella aktsamhetskrav finns under B. "Aktsamhetskrav" och för vissa skadehändelser finns dessutom särskilda aktsamhetskrav som anges under respektive skadehändelse.

Stöldbegärlig egendom

För pengar och värdehandlingar samt för stöldbegärlig egendom gäller en del särskilda krav på förvaring och aktsamhet.

I D.3 "Lösegendom" kan du läsa om vad som menas med värdehandlingar och stöldbegärlig egendom och i F.1 "Stöld och skadegörelse", finns de flesta kraven på förvaring och handhavande av sådan egendom.

Självrisker, beloppsbegränsningar och värdering

Självrisk

Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk vid varje skadetillfälle. Hur stor den är framgår av försäkringsbrevet. För vissa typer av skador gäller dock en *särskild självrisk* som är högre (se C. "Självrisker").

fortsättning på nästa sida

Självrisker, beloppsbegränsningar och värdering, forts

Beloppsbegränsningar

I villkoren finns på flera ställen angivet högsta ersättningsbelopp för viss egendom eller vissa skadehändelser. De viktigaste beloppsbegränsningarna har vi sammanställt i en tabell som du hittar på sidan 5.

Fullvärdeförsäkring

Fullvärdeförsäkring innebär att det inte finns något försäkringsbelopp som utgör gräns för skadeersättningens storlek. Vi betalar vad skadan värderas till enligt värderingsreglerna (se E. "Värderings- och ersättningsregler") med avdrag för självrisk och eventuella avdrag för åsidosättande av aktsamhetskraven. Två förutsättningar finns:

Att du lämnade oss riktiga uppgifter då du tecknade försäkringen och att du anmäler ändrade uppgifter till oss.

Helvärdeförsäkring

Helvärdeförsäkring innebär att ersättningen för skador begränsas till högst det belopp som anges i försäkringsbrevet.

Om du har helvärdeförsäkring är det mycket viktigt att försäkringsbeloppet för lösöret är tillräckligt. Har du uppgett ett för lågt belopp är du *underförsäkrad* och riskerar att få minskad ersättning vid skada.

Exempel: Du har försäkrat ditt lösöre för 200 000 kronor, men det verkliga värdet är 400 000 kronor. Vid ett inbrott stjäls saker för 100 000 kronor. Vi betalar då endast 50 000 kronor, eftersom lösöret bara var försäkrat till halva värdet.

När skadan är skedd

Inledning

Den dag du råkar ut för en skada vill vi självklart ge dig ett bra bemötande och en fullgod service. Trots det upplever de flesta att en skada innebär en del obehag och besvär. Vissa föremåls värde just för dig kan ju heller aldrig ersättas med pengar.

Här följer en redogörelse för vad du bör tänka på när skada inträffat.

Begränsa skadans omfattning

När du drabbas av en skada ska du i första hand försöka att begränsa skadans omfattning, t ex genom att larma brandkåren vid brand, stänga huvudkranen vid läckage, försöka låna plats i grannens frys när din egen går sönder etc.

Anmäl skadan snarast

Så snart som möjligt ska du anmäla skadan till oss. Stöld, rån eller överfall ska polisanmälas. Skada som skett under transport eller på hotell ska anmälas till transportföretaget eller hotellet. Du måste hjälpa oss i vår skadereglering genom att ge oss möjlighet att besiktiga skadan och lämna oss de kvitton, läkarintyg etc som vi kan behöva. Släng inte skadade föremål förrän vi har lämnat vårt godkännande till det. Du kan läsa mer om räddningsåtgärder och reglering av skada i M.3 "Räddningsåtgärder" och M.4 "Vid skada".

fortsättning på nästa sida

Om vi inte kommer överens

Inledning

Missförstånd och andra oklarheter kan uppstå vid en skada. Om du inte blir nöjd med vår skadereglering kan du begära att ditt ärende omprövas.

Här följer en redogörelse för var du kan få ditt ärende omprövat.

Var omprövas ditt ärende?

Genom att vi är ett lokalt försäkringsbolag kan du lätt få kontakt med personer i ansvarig ställning, som kan ompröva ditt ärende.

Du kan också vända dig till Allmänna Reklamationsnämndens avdelning för försäkringsfrågor. Adressen är: Box 174, 101 23 Stockholm.

När det gäller medicinska frågor kan dessa hänskjutas till Olycksfalls- och sjukförsäkringsnämnden för yttrande.

Notera: Prövning i nämnderna ovan är kostnadsfri för dig.

Om du trots detta inte tycker att du blivit rättvist behandlad kan du vända dig till domstol för att få skadan slutligt prövad. Dina ombuds- eller advokatkostnader kan i sådana fall - med undantag för självrisken - ersättas genom rättsskyddsförsäkringen.

Rådgivning

Det finns många sätt att få en skada prövad. Är du tveksam om hur du ska göra, kontakta oss. Du kan också kontakta Konsumenternas Försäkringsbyrå som lämnar upplysningar i försäkringsfrågor. Telefonnumret är: 08-22 58 00.

fortsättning på nästa sida

Lathund för maxbelopp och längsta ersättningstid

Innehåll

Här följer en redogörelse för viktiga maxbelopp respektive längsta tid under vilken försäkringsersättning utbetalas. Hänvisning till försäkringsvillkoren finns också.

Maxbelopp och längsta tid för utbetalning

Om skadan gäller	Maxbelopp/ längsta tid	Avsnitt i villkoren
Grundförsäkring, lösegendom		
Lösöre på annan plats än försäkringsstället	40 000 kr	D.3
Pengar	3 000 kr	D.3
Värdehandlingar	5 000 kr	D.3
Mynt-, sedel- och frimärkssamling	40 000 kr	D.3
Lösöre som du äger och använder i förvärvsverksamhet	5 000 kr	D.3
Av- eller omonterade delar till fordon/ farkost	2 000 kr	D.3
Brygga och uthus på annans mark	40 000 kr	D.3
Fast inredning i bostaden som du bekostat	40 000 kr	D.3
Grundförsäkring, övrigt		
Merutgifter och hyresbortfall	1 år	F.2.13
Transportskada vid flyttning	175 000 kr	F.2.14
Ansvar	5 000 000 kr	G.
Rättsskydd	100 000 kr	H.
Överfallsskydd	500 000 kr	I.
Grundförsäkring, utökat skydd på resa		
Värdehandlingar (när två eller flera i familjen är på resa)	10 000 kr	J.2.2
Vårdkostnader		
- vid akut sjukdom	Inom 60 dgr från första läkarbesöket	J.4.2
- och olycksfall	Inom 3 år från första läkarbesöket	J.4.2
Tilläggsförsäkringar		
Allriskförsäkring		
- Lösöre	35 000 kr	K.1
- Värdehandlingar	5 000 kr	K.1
Småbåtsförsäkring	40 000 kr	K.5
Golfförsäkring	20 000 kr	K.6
Tur & Retur	60 000 kr	K.7

VILLKOR FÖR HEMFÖRSÄKRING
Gäller från 2004-01-01

Detta villkor ingår i en serie villkor för konsumentförsäkring (hem-, hem- och bostadsrätts-, villahem- och fritidshusförsäkring). Villkoren är indelade och numrerade efter ett gemensamt system. Numreringen i villkoret är därför inte alltid löpande.

Innehållsförteckning

		sida
A. Var och för vilka försäkringen gäller	Var försäkringen gäller	8
	För vilka försäkringen gäller	8
B. Aktsamhetskrav		8
C. Självrisker	Grundsjälvrisk	9
	Förhöjd självrisk	9
	Särskild självrisk	9
	Självriskfria moment	9
	Minskning av grundsjälvrisk	9
D. Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp		10
E. Värderings- och ersättningsregler	Gemensamma bestämmelser	12
	Värdering av skada på lösegendom	13
F. Egendomsskador	Stöld och skadegörelse	16
	Andra egendomsskador än stöldskador	21
G. Ansvarsförsäkring		25
H. Rättsskyddsförsäkring		27
I. Överfallsskydd		32
J. Utökat skydd när du reser	Allmänt	33
	Egendomsskydd	33
	Ansvar och rättsskydd	35
	Kostnader i samband med akut sjukdom och olycksfallsskada	36
	Förseningar	38
	Reseavbrott	40

		sida
K. Tilläggsförsäkringar	Allriskförsäkring för lösegendom	42
	Allriskförsäkring för angivna värdeföremål	42
	Mynt-, sedel- eller frimärkssamling	43
	Privatolycksfall	44
	Småbåtsförsäkring	49
	Golfförsäkring	52
	Tur & Retur	52
M. Allmänna Bestämmelser	Tillämplig lag	55
	Försäkringstiden	55
	Räddningsåtgärder	55
	Vid skada	56
	Krigsskador	56
	Atomskador, skador orsakade av dammbrott och terrorismhandling	57
	Force Majeure	57
	Nedsättning av försäkringsersättning	57
	Om det blir tvist om värdet	59
	Återkrav	59
	Preskription	59
	Dröjsmålsränta	60
	Dubbelförsäkring	60
	Personuppgiftslagen (PuL)	60
	Leverantörsgaranti	60

A. Var och för vilka försäkringen gäller

Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden.

Vid resa gäller försäkringen med större omfattning. Referens: Kapitel J. ”Utökat skydd när du reser”.

För vilka försäkringen gäller

Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare. Den gäller också för de medlemmar av ditt hushåll som bor och är folkbokförda på försäkringsstället.

Har du eget barn under 18 år som inte omfattas av försäkringen enligt ovan gäller försäkringen för barnet under den tid det vistas hos dig om ersättning inte kan fås från annan försäkring.

Undantag: Försäkringen gäller inte för inneboende.

Såväl rättigheter som skyldigheter i försäkringen gäller för var och en av de försäkrade.

B. Aktsamhetskrav

Inledning

För att du ska få full ersättning om en skada inträffar krävs att du följt de aktsamhetskrav som finns. För alla egendomsskador i denna försäkring gäller *generella aktsamhetskrav,* se nedan. För vissa skadehändelser finns dessutom *särskilda aktsamhetskrav,* dessa anges då under respektive skadehändelse.

Generella aktsamhetskrav

Du ska

- följa de föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av offentlig myndighet
- vid installation endast använda sådan produkt som är godkänd av offentlig myndighet ur miljö- och/eller säkerhetssynpunkt
- följa tillverkarens, leverantörens och installatörens anvisningar för installation, skötsel och underhåll
- uppfylla de krav som ställs i bl a Boverkets byggnadsregler, eller meddelas av den lokala byggnadsnämnden, när du reparerar, bygger om eller bygger till. Dessa krav ska uppfyllas oavsett om byggnadslov krävs eller inte för vidtagna åtgärder
- förvara och handha egendom så att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras

Nedsättning

Har du inte uppfyllt aktsamhetskraven ovan kan ersättningen sättas ned (minskas). Referens: Avsnitt M.8 ”Nedsättning av försäkringsersättning”.

C. Självrisker

Innehåll

Här följer en redogörelse av de olika självrisker som kan förekomma i din försäkring. Den självrisk som gäller för dina tilläggsförsäkringar anges under respektive avsnitt, se under K. "Tilläggsförsäkringar".

Definition

Självrisken är den del av skadekostnaden som du själv får stå för vid varje skadetillfälle.

Grundsjälvrisk

Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk vid varje skadetillfälle. Hur stor grundsjälvrisken är framgår av försäkringsbrevet.

Om du drabbas av flera skador vid samma tillfälle, och ersättning ska betalas genom flera moment i försäkringen eller genom flera av dina privatförsäkringar hos oss, drar vi bara en självrisk - den högsta - från det sammanlagda skadebeloppet.

Förhöjd självrisk

Har du avtalat med oss om högre självrisk än grundsjälvrisken framgår det i försäkringsbrevet och den förhöjda självrisken är då alltid den lägsta du själv får stå för.

Undantag: Förhöjd självrisk gäller inte för moment G. "Ansvarsförsäkring".

Särskild självrisk

För vissa typer av skador gäller en särskild självrisk, oftast högre än grundsjälvrisken. Följande moment gäller med särskild självrisk:

- F.1.11 Stöld av och skadegörelse på cykel eller barnvagn
- F.2.3 Översvämning
- F.2.4 Dammbrott
- H. Rättsskydd (se under H.5 självrisk, högsta ersättningsbelopp och betalningsregler).

Självriskfria moment

Följande moment gäller utan självrisk:

- J.5 Förseningar
- J.6 Reseavbrott

Minskning av grundsjälvrisk

Har du installerat och aktiverat av oss godkänt inbrottslarm och ändå drabbas av stöld i bostad drar vi inte av grundsjälvrisken.

D. Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp

Inledning

Försäkringen gäller för lösegendom.

I detta kapitel följer definitioner, undantag och högsta ersättningsbelopp för lösegendom.

D.3 Lösegendom

Definitioner

Nedan definierar vi några begrepp som förekommer i detta avsnitt. Skillnaden mellan lösöre och lösegendom kan ibland vålla problem. Förklaringen är att lösöre ingår i lösegendom.

Lösegendom: Med *lösegendom* avser vi

- lösöre som endast är avsett för privat bruk och som du äger, hyr eller lånar
- lösöre som du äger och använder i din förvärvsverksamhet och som inte försäkrats på annat sätt
- pengar (även "kontantkort" utan kod) och värdehandlingar som du äger samt samlingar av frimärken, mynt och sedlar
- motordriven rullstol samt åkgräsklippare
- av- eller omonterade delar till de undantagna fordonen/farkosterna nedan om delarna inte kan försäkras genom annan försäkring
- brygga och uthus som du ensam äger, men som står på annans mark
- fast inredning i bostaden som du bekostat

Lösöre: Med *lösöre* avser vi *lösegendom* förutom följande egendom:

- pengar och värdehandlingar
- mynt-, sedel- och frimärkssamling
- brygga och uthus på annans mark
- fast inredning i bostad

Värdehandlingar: Med *värdehandlingar* avser vi obligationer, frimärken och skuldebrev, bl a biljetter och kuponger.

Stöldbegärlig egendom: Med *stöldbegärlig egendom* avser vi

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor eller ädelstenar
- antikviteter, konstverk, konstföremål, äkta mattor, fick- och armbandsur, pälsar och pälsverk
- datorer samt utrustning och tillbehör till dessa
- apparat/utrustning för ljud- eller bildåtergivning, kameror, musikinstrument, mobila telefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt tillbehör till dessa (även band, kassetter och skivor)
- vapen, vin och sprit

fortsättning på nästa sida

D.3 Lösegendom, forts

Undantag

Försäkringen gäller inte

- andra djur än hundar, katter, burfåglar och akvariefiskar
- motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, vatten- eller luftfarkost samt delar eller utrustning till sådant fordon eller farkost
- förlust på grund av att någon utan din tillåtelse använt kontokort, bankkort, checkar eller liknande
- egendom som du enligt svensk lag inte har rätt att inneha eller använda

Högsta ersättningsbelopp

De högsta ersättningsbeloppen för lösegendom är följande:

Typ av lösegendom	Högsta ersättning
Lösöre i den bostad som anges i försäkringsbrevet när försäkringsbrevet anger	
• "fullvärde"	ersättning enligt E.4
• ett försäkringsbelopp	försäkringsbeloppet
Lösöre på annan plats än i den bostad som anges i försäkringsbrevet	40 000 kr
Pengar (även "kontantkort" utan kod)	3 000 kr
Värdehandlingar	5 000 kr
Mynt-, sedel- och frimärkssamling (av numismatiskt/-filatelistiskt värde) sammanlagt	40 000 kr
Lösöre som du äger och använder i förvärvsverksamhet	5 000 kr
Av- eller omonterade delar till fordon/farkost	2 000 kr
Brygga eller uthus på annans mark sammanlagt	40 000 kr
Fast inredning i bostaden som du bekostat	40 000 kr

E. Värderings- och ersättningsregler

Innehåll

Här följer en redogörelse för hur egendom värderas och ersätts. En del regler är gemensamma medan andra är olika beroende på egendomstyp.

Referens: Beträffande försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp definieras begreppen i kapitel D. "Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp".

E.1 Gemensamma bestämmelser

Beställare

För att skydda dina rättigheter i Konsumenttjänstlagen är du alltid beställare av en reparation.

Kontantersättning eller reparation

Vi har rätt att avgöra
- om en skada ska ersättas kontant eller om den skadade egendomen ska återställas enligt våra anvisningar
- var inköp eller reparation ska göras

Om ersatt egendom kommer tillrätta

Vi övertar äganderätten till förlorad egendom som vi ersatt. Om egendom som vi ersatt kommer tillrätta ska du genast lämna den till oss. Vill du behålla egendomen får du göra det om du lämnar tillbaka den ersättning du fått.

Försäkringsformer

Egendom kan vara försäkrad i olika former. De olika försäkringsformerna är:

Försäkringsform	Beskrivning
Fullvärde	Skadan värderas enligt våra värderingsregler och ersätts med tillämpning av de begränsningar som finns i villkoret i övrigt, t ex högsta ersättningsbelopp och aktsamhetskrav. Åldersavdrag görs.
Förstarisk	Samma regler som vid fullvärdeförsäkring gäller, förutom att försäkringsbeloppet är det högsta belopp som kan betalas.
Helvärde	Endast lösöre kan helvärdeförsäkras. Försäkringsbeloppet ska motsvara hela ditt lösöres värde, annars är du underförsäkrad.

Underförsäkring

Definition: *Underförsäkring* innebär att försäkringsbeloppet understiger lösörets sammanlagda värde.

Om ditt lösöre är underförsäkrat i betydande mån minskas ersättningen i förhållande till hur mycket mindre ditt försäkringsbelopp är jämfört med hela ditt lösöres värde.

Exempel: Du har försäkrat ditt lösöre för 200 000 kronor, men det verkliga värdet är 400 000 kronor. Vid ett inbrott stjäls saker för 100 000 kronor. Vi betalar då endast 50 000 kronor, eftersom lösöret bara var försäkrat till halva värdet.

fortsättning på nästa sida

E.1 Gemensamma bestämmelser, *forts*

Värdestegrings-garanti

Vid penningvärdeförändring ändras vårt åtagande automatiskt.

Försäkringsbeloppet för lösöre följer konsumentprisindex. Justering av premien sker vid nästa förfallodag.

E.4 Värdering av skada på lösegendom

E.4.1 Grundläggande bestämmelser

Inledning

Nedan följer några grundläggande bestämmelser som gäller vid skada på lösegendom.

- Vid skada får du ersättning endast om du kan styrka innehavet och värdet av det skadade eller förlorade föremålet.
- Värderingen av en skada görs med utgångspunkt från prisläget vid den tidpunkt när du tidigast kan bestämma ditt ersättningsanspråk, dock senast två månader från skadedagen.
- Kan skadad egendom repareras värderas skadan till den reparationskostnad som är rimlig (för hushållsmaskin, se E.4.2 "Värderingsgrupper", *Värderingsgrupp 3*). Reparationskostnaden får aldrig överstiga den ersättning du kan få enligt värderingsreglerna.
- Värdering sker utan hänsyn till affektionsvärde, d v s utan hänsyn till dina personliga känslor för föremålet.

E.4.2 Värderingsgrupper

Inledning

Lösegendomen har ur värderings- och ersättningssynpunkt delats upp i fyra olika värderingsgrupper. Hur lösegendomen värderas beror på vilken värderingsgrupp föremålet tillhör.

Värderings-grupp 1

Värderingsgrupp 1 består av

- böcker, antikviteter, konstverk, konstföremål, pengar och värdehandlingar
- skivor (även CD-skivor) och bandinspelningar
- föremål ur värderingsgrupp 4 som ingår i samlingar eller har allmänt samlarvärde

Skadan värderas till vad det i den allmänna handeln (t ex butiker och auktioner) kostar att köpa likvärdig egendom i sådant skick den hade vid skadetillfället. Finns inte likvärdig egendom att köpa i begagnat skick värderas egendomen till vad den sannolikt skulle ha kostat om den funnits. Samlingar värderas i sin helhet.

fortsättning på nästa sida

E.4.2 Värderingsgrupper, forts

Värderingsgrupp 2

Värderingsgrupp 2 består av

- fotografier och film
- föremål som du själv gjort för ditt personliga bruk, t ex film- eller skivinspelningar, hemsydda kläder, hemlagad mat och modeller

Skada värderas till återanskaffningskostnaden för råmaterialet.

Värderingsgrupp 3

Värderingsgrupp 3 består av *hushållsmaskiner*. Se F.2.7 "Skada på hushållsmaskiner".

Skada värderas till återställandekostnaden, d v s reparation när så kan ske eller i annat fall utbyte av det skadade föremålet.

Åldersavdrag görs på återställandekostnaden med 10 % per år räknat för varje helt år som gått sedan hushållsmaskinen första gången togs i bruk. För de första två åren görs inget avdrag. För alla skador, utom sådana som ersätts genom F.2.7 "Skada på hushållsmaskiner", är avdraget begränsat till 80 %.

Återställer du inte hushållsmaskinen tillämpas avdraget fr o m det år maskinen första gången togs i bruk.

Värderingsgrupp 4

Värderingsgrupp 4 består av *alla andra föremål* än de som ingår i värderingsgrupperna 1 - 3.

Egendomen värderas och ersätts med hänsyn till värdeminskning på grund av ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

<u>Förutsättning för nyprisersättning</u>

Huvudregeln är att vi gör avdrag för ålder m m, men

- om värdeminskningen är mindre än 1/3 av priset för ett nytt likvärdigt föremål *och*
- du återanskaffar motsvarande föremål inom sex månader från vårt besked lämnar vi ersättning med dagens nypris.

Om du har rätt till nyprisersättning men väljer att inte återanskaffa egendomen får du ersättning med 70 % av dagens nypris.

fortsättning på nästa sida

E.4.2 Värderingsgrupper, forts

Värderings-grupp 4, *forts*

Tabell för avdrag

Vid värdering tillämpar vi nedanstående tabell som visar vad handeln i allmänhet rekommenderar som avdrag per år för några typer av egendom:

Egendom	Avdrag efter första året	Därefter avdrag per helt år
Barnkläder, barnskor och leksaker	35 %	20 %
Glasögon, kläder, skor och stövlar för vuxna	20 %	15 %
Video, radio, TV, kameror, cyklar, fick- och armbandsur	15 %	10 %
Videokameror, telefonsvarare och telefax	20 %	15 %
Skidor (ej snowboard)	15 %	10 %

F. Egendomsskador

Innehåll

Här följer en redogörelse för vilka egendomsskador som täcks av din försäkring och de undantag som finns.

Notera: Se även kapitel B. "Aktsamhetskrav".

F.1 Stöld och skadegörelse

F.1.2 Skadegörelse

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller när någon som inte haft tillåtelse av dig att vistas i bostaden uppsåtligen skadat

- lösegendom inomhus
- uthus på annans mark

F.1.3 Stöld och skadegörelse vid rån, väskryckning och överfall

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom i samband med rån, väskryckning och överfall.

F.1.4 Stöld i bostad

Definition

Med *bostad* avser vi

- lägenhet i flerfamiljshus
- villa

Till *bostad* hör garage, vind och källare i villa samt annat utrymme som är sammanbyggt med villan och har direkt dörrförbindelse med bostaden. Fristående garage, uthus eller liknande samt källar- och vindsutrymme i flerfamiljshus räknas däremot inte som bostad.

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld i bostad som utförts av någon som olovligen tagit sig in. Har gärningsmannen blivit insläppt gäller försäkringen endast om han använt tvång eller hot för att komma in.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte om stölden utförts av någon med en nyckel som han haft tillåtelse att inneha.

fortsättning på nästa sida

F.1.4 Stöld i bostad, forts

Aktsamhetskrav Du ska iaktta följande särskilda aktsamhetskrav:

När det gäller	ställs följande aktsamhetskrav
dörrar	Alla ytterdörrar ska vara låsta. Altan-, terrass- och balkongdörrar ska vara låsta eller stängda och reglade inifrån.
fönster	Alla fönster ska vara låsta eller stängda och reglade inifrån om inte någon är hemma och har tillsyn över bostaden.
nyckel	Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten av bostaden.
låsbyte	Har du anledning att misstänka att någon obehörigen innehar nyckel till din bostad måste du omedelbart byta lås. Vi kan ersätta kostnaden för låsbyte om nyckeln förlorats vid inbrott, rån eller väskryckning och det är sannolikt att gärningsmannen kan spåra vart nyckeln går.

Notera: De aktsamhetskrav som anger att bostaden ska vara låst samt att fönster ska vara stängda och reglade är mycket viktiga. Har sådana krav åsidosatts kan ersättningen sättas ned (minskas).

Nedsättning Nedsättningens storlek kan påverkas av bl a:

- om det finns egendom till högt värde i bostaden
- om dyrbar egendom är placerad på ett för tjuven lättillgängligt sätt
- bostadens geografiska belägenhet - storstad, tätort, landsbygd

Följande tabell visar hur ersättningen kan sättas ned (minskas) i olika situationer då aktsamhetskraven inte uppfyllts:

Om du	blir nedsättningen
varit hemma och haft *rimlig tillsyn* över bostaden	ingen alls
varit hemma, men *möjlighet till tillsyn saknats* Exempel: Om du sovit	eventuellt 25 %
lämnat bostaden för *normal bortovaro* Exempel: Om du gått till arbetet, skolan, vänner etc	som regel 25 %
lämnat bostaden för längre tid eller om *aktsamhetskravet allvarligt har åsidosatts* Exempel: Vid upprepad försummelse	högre än ovan. Du kan då t o m bli utan ersättning

fortsättning på nästa sida

F.1.4 Stöld i bostad, forts

Nedsättning, *forts*

Referens: Övriga bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned (minskas) om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i M.8 "Nedsättning av försäkringsersättning".

F.1.5 Stöld i gemensamhetsutrymme

Definition

Med *gemensamhetsutrymme* avses utrymme som fler än du och din familj disponerar och har nyckel till, t ex tvättstuga, cykelrum eller klassrum.

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom i gemensamhetsutrymme om gärningsmannen brutit sig in med våld.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för pengar, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom.

F.1.6 Stöld av egendom som lämnats till näringsidkare

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom som lämnats till näringsidkare för förvaring, reparation eller annan åtgärd, om gärningsmannen brutit sig in med våld.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för stöld av egendom som lämnats för transport.
Notera: Vissa skador kan dock ersättas enligt F.1.10 "Stöld av medförd egendom".

F.1.7 Stöld av egendom förvarad i annan lokal (t ex källar-/vindsutrymme)

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i annan lokal än

- bostad
- gemensamhetsutrymme
- hos näringsidkare

Notera: Egendom som förvaras i hotell- eller pensionatsrum ersätts endast när du är på resa, se J.2.2 "Stöldskydd".

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för pengar, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom.

Aktsamhetskrav

Du ska iaktta följande särskilda aktsamhetskrav:

- Lokalen ska vara låst och i övrigt beskaffad på ett sådant sätt att en utomstående endast med avsevärd svårighet kan ta sig in utan att använda våld.
- Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten.

Referens: Bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned (minskas) om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i M.8 "Nedsättning av försäkringsersättning".

fortsättning på nästa sida

F.1.8 Stöld ur stöldskyddsskåp

Definition

Ett *stöldskyddsskåp* är ett förvaringsskåp som är klassificerat som stöldskyddsskåp och märkt att det godkänts av oss.

Notera: Vanliga förvaringsskåp på arbetsplatser, badhus, järnvägsstationer och liknande är i regel inte stöldskyddsskåp.

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom i stöldskyddsskåp när gärningsmannen brutit upp skåpet med våld.

F.1.9 Stöld ur bil

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld ur låst bil. Ersättning lämnas med högst 3 000 kronor.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för pengar, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom.

Notera: Försäkringsskyddet är utökat när du medför egendom utanför bostaden eller är på resa. Se F.1.10 "Stöld av medförd egendom" och J.2.2 "Stöldskydd".

F.1.10 Stöld av medförd egendom

Definition

Med medförd egendom menar vi egendom som du tar med dig utanför bostaden. Egendomen anses inte medförd om du lämnar kvar den i bil, båt eller vid flygplats, järnvägsstation och liknande om det inte är för en kortare tidsperiod.

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld av egendom som du medför utanför bostaden och för polletterad egendom i samband med resa.

Begränsning: För pengar och värdehandlingar gäller försäkringen endast när egendomen förvaras i utrymme på arbetsplatsen under tid då du är på arbetet.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för

- egendom som är kvarglömd, borttappad eller förlagd även om den senare blivit stulen
- stöldbegärlig egendom som lämnas kvar i bil, båt, husvagn eller annat släpfordon
- cykel, se istället avsnitt F.1.11 "Stöld av och skadegörelse på cykel eller barnvagn"
- stöldbegärlig egendom som förvaras i polletterad resväska
- stöldbegärlig egendom som du medfört till sjukhus när du varit intagen för vård

Notera: Försäkringsskyddet är utökat när du är på resa med övernattning. Se J.2.2 "Stöldskydd".

fortsättning på nästa sida

F.1.10 Stöld av medförd egendom, forts

Aktsamhetskrav Du ska iaktta följande särskilda aktsamhetskrav:

Du ska vara särskilt aktsam med värdefull egendom men även anpassa ditt handlande till platsen där du befinner dig och vilka möjligheter du har att upptäcka och förhindra stöld.

När det gäller stöld	ställs följande aktsamhetskrav
på arbetsplatsen	Pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom ska alltid vara inlåsta i skåp, skrivbordslåda eller liknande utrymme. Nyckeln får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten av låst utrymme.
ur bil eller annat fordon	Fordonet ska vara låst när du lämnar det

Nedsättning Har aktsamhetskrav rörande egendom som medförs utanför bostaden åsidosatts kan ersättningen sättas ned (minskas):

- vanligtvis blir nedsättningen 50 %
- vid upprepad eller allvarlig försummelse (t ex åsidosättande av aktsamhetskravet för pengar på arbetsplatsen) kan du bli utan ersättning.

Har oaktsamheten varit liten blir det vanligtvis ingen nedsättning.

Referens: Övriga bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned (minskas) om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i M.8 "Nedsättning av försäkringsersättning".

F.1.11 Stöld av och skadegörelse på cykel eller barnvagn

Försäkringen gäller Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på

- cykel
- barnvagn

Aktsamhetskrav för cykel Cykeln ska vara låst med av oss godkänt lås.

Nedsättning Om aktsamhetskravet inte är uppfyllt kan ersättningen sättas ned (minskas). Storleken på nedsättningen beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Om cykeln varit

- *olåst* blir du vanligtvis utan ersättning
- *låst,* men inte med godkänt lås, blir det vanligtvis nedsättning med 50 %

fortsättning på nästa sida

F.1.11 Stöld av och skadegörelse på cykel eller barnvagn, forts

Nedsättning, *forts*

Referens: Övriga bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned (minskas) finns i avsnitt M.8 "Nedsättning av försäkringsersättning".

Särskild självrisk för cykel

Självrisken är 25 % av skadebeloppet, men lägst grundsjälvrisken.

F.2 Andra egendomsskador än stöldskador

F.2.1 Brand och liknande

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för följande skadehändelser:

- Skada genom eld som kommit lös
- Skada genom explosion
- Skada genom blixt
- Plötslig skada av sot
- Skada av frätande gas som bildats vid oavsiktlig upphettning av plast

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för följande skadehändelser:

- Explosionsskada vid sprängningsarbete
- Skada genom sot från levande ljus
- Skada som består i enbart glöd- eller svedskada

F.2.2 Läckage

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut från

- ledningssystem för vatten, värme eller avlopp (spillvatten)
- anordning ansluten till ovan angivna system, t ex tvättställ, disk- eller tvättmaskin, värmepanna, oljetank och simbassäng
- invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning (spillvattenledning)
- badrum, duschrum, tvättstuga eller annat utrymme inomhus som har golvbrunn och försetts med vattentät våtrumsbeklädnad enligt vid tiden för uppförandet eller reparationen gällande byggregler/branschregler
- kyl eller frys vid fel på dessa eller vid strömavbrott
- vattensäng och akvarium; även skada på fiskar och växter ersätts
- oljefylld radiator samt brandsläckare

fortsättning på nästa sida

F.2.2 Läckage, forts

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada

- genom utströmning från dränerings- och dagvattensystem eller stuprör (annat än som sägs ovan)
- genom att vatten vid regn, snösmältning eller högvatten kommit ut ur avloppsbrunn eller avloppsledning, se dock F.2.3 "Översvämning"
- på den installation eller anordning som läckt, se dock F.2.7 "Skada på hushållsmaskiner"

Försäkringen gäller inte för kostnaden för den utströmmade vätskan.

F.2.3 Översvämning

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada när

- vatten strömmar från markytan direkt in i huset genom ventil, fönster eller dörröppning *eller*
- vatten tränger upp ur avloppsledning inomhus

och detta beror på

- skyfall (regn med en intensitet av minst 1 mm/minut eller 50 mm/dygn)
- snösmältning
- stigande sjö eller vattendrag

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för

- skada på båthus, sjöbod, badhytt eller växthus på annans mark
- skada på egendom som förvaras i båthus, sjöbod, badhytt eller växthus

Särskild självrisk

Självrisken är 10 % av skadebeloppet, men lägst 10 000 kronor vid skada på uthus på annans mark.

F.2.4 Dammbrott

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada till följd av dammbrott.

Begränsning: Vid skada som direkt eller indirekt orsakas av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion lämnas endast ersättning för lösegendom i permanentbostad med 30 000 kronor.

Särskild självrisk

Självrisken är 10 % av skadebeloppet, men lägst 10 000 kronor vid skada på uthus på annans mark.

fortsättning på nästa sida

F.2.5 Naturskador

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada av
- jordskalv (minst 4 enligt Richterskalan)
- jordskred, jordras, bergras
- lavin
- vulkanutbrott

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada på uthus på annans mark om jordskred, jordras, bergras eller lavin orsakats av vatten- eller vågerosion.

F.2.6 Storm, hagel och snötryck

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på uthus på annans mark och lösegendom inomhus som är en oundviklig följd av att byggnaden skadats genom
- storm (minst 21 meter per sekund)
- flaggstång eller träd som blåser omkull vid lägre vindstyrka
- hagel
- snötryck som orsakar att yttertak på bostadshus bryter samman och/eller att dess bärande stomme knäcks

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada
- på båthus, sjöbod, badhytt eller växthus
- på egendom som förvaras i båthus, sjöbod, badhytt eller växthus
- som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter

F.2.7 Skada på hushållsmaskiner

Definition

Med hushållsmaskin menar vi maskin för
- klädvård, disk eller städning
- förvaring eller tillagning av livsmedel
- luftrening och -fuktning

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på hushållsmaskin.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada som inte inverkar på installationens eller hushållsapparatens funktion utan enbart består i skönhetsfel.

F.2.8 Livsmedel i frys

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på livsmedel i frys som orsakats av temperaturförändring vid strömavbrott eller fel på frysen.

fortsättning på nästa sida

F.2.9 Skada orsakad av fordon

Trafikolycka

Försäkringen gäller för skada på eller förlust av lösegendom genom trafikolycka eller haveri med bil, båt, tåg, flygplan, cykel eller annat fordon.

Försäkringen gäller inte för skada i samband med tävling eller träning inför tävling.

Flygplan som störtar

Försäkringen gäller för skada orsakad av att flygplan eller annat luftfartyg störtar eller att delar från dessa faller ner.

F.2.11 Skada orsakad av vilda djur

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada orsakad av vilda djur och fåglar som tagit sig in i bostad.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av:

- råttor och möss
- andra insekter än bin och getingar

F.2.13 Merutgifter och hyresbortfall

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för *merutgifter och hyresbortfall* under längst ett år från skadedagen, när den bostad som anges i försäkringsbrevet blir helt eller delvis obrukbar till följd av sådan skada som omfattas av kapitel F. "Egendomsskador". Avdrag görs för inbesparade utgifter, för t ex uppvärmning och belysning.

Ersättning betalas för nödvändiga och skäliga merutgifter.

Notera: Merutgifter ersätts endast om din försäkring gäller för lösegendom.

Begränsning: När det gäller hyresbortfall får du ersättning med högst det belopp som du enligt lag är skyldig att minska hyran med.

F.2.14 Transportskada vid flyttning

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller vid skada under transport, d v s bilfärden, vid byte av ordinarie bostad. Flyttningen ska ske i egen regi.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada

- vid flyttning utförd av transportföretag
- genom skavning eller bristfällig/olämplig emballering
- som kan ersättas genom annan försäkring
- genom stöld

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 175 000 kronor.

G. Ansvarsförsäkring

Innehåll

Detta kapitel beskriver hur försäkringen gäller om du krävs på skadestånd.

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för dig som privatperson och alltså inte för något som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.

Försäkringen gäller när någon, som inte omfattas av samma försäkring som du, kräver att du ska betala skadestånd för en person- eller sakskada som kan omfattas av försäkringen och som du orsakat under försäkringstiden.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte

- till den del du tagit på dig ansvar utöver gällande skadeståndsrätt
- för skada på egendom som du hyrt, lånat, bearbetat eller reparerat (beträffande hyrd bostad, se nedan)
- för skada som du kan göras ansvarig för som ägare av fastighet eller som innehavare av tomträtt eller som ägare av lägenhet utomlands
- för skada på din bostadsrättslägenhet
- för skada som du kan göras ansvarig för som ägare, brukare eller förare av:
  - motordrivet fordon då skadan uppkommit till följd av trafik med fordonet. Undantaget avser inte motordriven rullstol eller åkgräsklippare.
  - vatten- eller luftfarkost. Undantaget avser inte segelbräda, roddbåt och kanot.
- skada som uppstått i samband med att du utfört straffbar uppsåtlig gärning

Barn under fyra år

Barn under fyra år kan enligt svensk skadeståndsrätt normalt inte bli skadeståndsskyldiga. Försäkringen gäller dock för skada som orsakas av barn under fyra år om skadeståndsskyldighet skulle anses föreligga för ett äldre barn i samma situation.

Begränsning: Detta gäller bara i den mån skadan inte kan ersättas av någon annan.

fortsättning på nästa sida

Skada på hyrd bostad

För skada på bostad som du hyrt eller lånat gäller försäkringen på följande sätt.

Försäkringen omfattar skador på byggnaden om skadan uppstått genom

- brand eller explosion
- utströmning från
  - ledningssystem
  - kyl- eller frysanläggning
  - akvarium eller vattensäng

Har skadan uppstått på annat sätt omfattar försäkringen endast skada på

- vatten- och avloppssystem
- sanitetsgods
- glas i fönster och dörrar
- sval-, kyl- och frysskåp samt spis, disk- och tvättmaskin
- maskinella anordningar i tvättstuga utanför bostaden.

Undantag: Försäkringen gäller inte skada på grund av slitage eller vanvård.

Dina åtgärder

Om du krävs på skadestånd ska du anmäla kravet till oss så snart som möjligt. Om du utan vår tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningsbelopp eller betalar ersättning är detta inte bindande för oss.

Blir det rättegång ska du genast underrätta oss om det och följa våra anvisningar, annars blir domen inte bindande för oss.

Våra åtgärder

Om du krävs på ersättning, för en skada som överstiger grundsjälvrisken och omfattas av försäkringen

- utreder vi om du är skadeståndsskyldig
- förhandlar vi med den som kräver skadestånd
- för vi din talan vid rättegång och svarar i så fall också för rättegångskostnaderna
- betalar vi det skadestånd som du är skyldig att betala

Högsta ersättningsbelopp

Vid varje skadetillfälle betalar vi högst 5 000 000 kronor.

Detta gäller även om

- flera av dem som försäkringen gäller för är skadeståndsskyldiga
- flera skador uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle

H. Rättsskyddsförsäkring

Innehåll

I detta kapitel beskrivs de bestämmelser som gäller för rättsskydd.

H.1 Allmänt

Försäkringen gäller

För att försäkringen ska gälla krävs att

- *tvisten* omfattas av försäkringen, se avsnitt H.2 "Tvist"
- du företräds av ett *ombud* i tvisten, se avsnitt H.3 "Ombud"

Var försäkringen gäller

Du kan få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket

- inträffat inom Norden
- inträffat utom Norden när du varit på resa och tvisten gäller dig i din egenskap av resenär

Försäkringen gäller även för dig som förare eller brukare av motorfordon, husvagn eller annat släpfordon, fritidsbåt eller segelbräda som du tillfälligt lånat eller hyrt på din resa utanför Norden. Rättsskyddet gäller då även för sådana brottmål som anges i de allmänna motorfordons- respektive båträttsskyddsvillkoren.

Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig i egenskap av privatperson.

När ska du ha haft försäkring

- Rättsskydd kan beviljas om försäkringen gäller när tvisten uppkommer och har gällt under en sammanhängande tid av två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits hos oss - om du tidigare har haft samma slags försäkring i annat bolag så får du tillgodoräkna dig den.
- Rättsskydd kan beviljas för tvist som uppkommer innan försäkringen varit gällande i två år om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.
- Om din försäkring upphört på grund av att försäkringsbehovet upphört kan du ändå beviljas rättsskydd under förutsättning att försäkringen varit i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

Preskription

Preskriptionstiden börjar löpa från den tidpunkt du anlitar ombud, se även M.11 "Preskription".

Återkrav

I den mån ersättning lämnats genom försäkringen övertar vi din rätt att kräva ersättning från motparten.

fortsättning på nästa sida

H.2 Tvist

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist som kan prövas av tingsrätt, fastighetsdomstol, statens VA-nämnd, i miljödomstol enligt 20 kap 2 § p.6 Miljöbalken, hovrätt eller Högsta domstolen. Med tvist avses inte brottmål.

Begränsningar:

- Är tvisten sådan att den först ska prövas av annan instans (t ex skiftesman, kronofogdemyndighet, arrende- eller hyresnämnd) betalas endast kostnader som uppkommit efter sådan prövning.
- I tvist angående uppförande av byggnad betalas endast kostnader som uppkommer efter avtalad garantitids utgång. Denna begränsning gäller inte om entreprenören vägrar fullgöra sina kontraktsenliga skyldigheter efter slutbesiktning.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för tvist

1. som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3d § första stycket i rättegångsbalken (s k småmål, d v s tvister där värdet av vad som yrkas understiger ett halvt basbelopp). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet.
2. med någon som du är eller har varit gift eller sammanboende med. Försäkringen kan dock gälla för annan tvist än bodelningstvist och tvist om äganderätt som uppkommer tidigast ett år efter det att äktenskapet eller sammanboendet upphörde.
3. som har något samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.
4. som gäller pantsättning, borgensåtagande eller liknande åtagande av dig till förmån för någon i dennes förvärvsverksamhet.
5. som gäller ekonomiska åtgärder som för en privatperson är av ovanlig art eller omfattning.
6. som gäller fordran eller anspråk som överlåtits på dig om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom.
7. som gäller skadestånd eller annat anspråk mot dig på grund av gärning som leder till att du misstänks eller åtalas för brott som kräver uppsåt för straffbarhet.
8. om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad.
9. som gäller dig som ägare eller delägare till fastighet eller innehavare av tomträtt eller som bostadsrättshavare.
10. som gäller dig som ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, vatten- eller luftfarkost (beträffande motorfordon, båt och segelbräda utomlands, se avsnitt H.1 "Allmänt").
11. angående så kallad timeshare (tidsdelat boende) eller liknande.

fortsättning på nästa sida

H.3 Ombud

Inledning

För att försäkringen ska gälla måste du företrädas av ett ombud i tvisten.

Krav på ombud

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till din bostadsort och ärendets natur. Ditt ombud ska vara

- advokat eller jurist anställd på advokatbyrå eller
- annan lämplig person

Prövning enligt andra punkten ovan av ombuds lämplighet görs av Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd.

Prövning av arvode

Ett ombud vars lämplighet har prövats av Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd måste förbinda sig att godta nämndens prövning av arvode och kostnader i ärendet.

När det gäller ombud som är advokat har vi rätt att hos Sveriges Advokatsamfund påkalla skiljedom rörande skäligheten av arvode och kostnader.

Tvist utomlands

I tvist som handläggs utomlands måste du anlita ombud som vi godkänner.

H.4 Kostnader

Försäkringen gäller

Du kan få ersättning för följande kostnader om de är nödvändiga och skäliga och du inte kan få dem betalda av motparten:

- Ombuds arvode och omkostnader. Arvode lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen fastställer vid ersättning till rättshjälpsbiträde enligt rättshjälpslagen.
- Kostnader för utredning före rättegång, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud.
- Kostnader för bevisning i rättegång och skiljemannaförfarande.
- Expeditionskostnader i domstol.
- Rättegångskostnader som du ålagts att betala till motpart eller staten efter prövning av tvisten.
- Rättegångskostnader som du vid förlikning under rättegång åtagit dig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

fortsättning på nästa sida

H.4 Kostnader, forts

Försäkringen gäller, *forts*

Begränsningar:

- Om domstol har prövat ombudsarvodet i ärendet betalar vi högst utdömt arvode.
- Ersättning lämnas inte om du i eller utom rättegång avstår från dina möjligheter att få ersättning av motparten.
- Ersättning lämnas inte om skadestånd till försäkrad får anses innefatta även kompensation för hans advokatkostnader.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte kostnader

- för eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehälle eller andra omkostnader för dig eller annan försäkrad
- för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- för merkostnader som uppstår om du anlitar flera ombud eller byter ombud
- för ersättning till skiljemän
- i sådan tvist där prövningen av tvisten kan vänta till dess annat liknande mål har avgjorts (s k pilotmål)

H.5 Självrisk, högsta ersättningsbelopp och betalningsregler

Självrisk

Självrisken är 20 % av kostnaderna, men lägst grundsjälvrisken.

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar vid varje tvist högst 100 000 kronor.

Endast *en* tvist anses föreligga om

- du och annan försäkrad står på samma sida
- flera tvister avser samma angelägenhet
- yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter
- flera tvister, med en eller flera motparter, uppstår som direkt eller indirekt följd av fastighetsöverlåtelse.

Således kan en tvist anses föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Om rättsskydd beviljas enligt den sista punkten i H.1 "Allmänt", *När ska du ha haft försäkring,* tillämpas i stället den självrisk och det högsta ersättningsbelopp som gäller för motsvarande hemförsäkring hos oss vid tiden för tvistens uppkomst.

fortsättning på nästa sida

H.5 Självrisk, högsta ersättningsbelopp och betalningsregler, forts

Betalningsregel	Ersättning betalas till ditt eget ombud för dina egna ersättningsbara kostnader när ärendet slutredovisats till den del ersättningen inte har betalats till motparten efter verkställighet av dom eller liknande. Om du blir eller kan bli ersättningsskyldig till flera, har vi rätt att fördela återstående försäkringsersättning.
Ersättning à conto	Ersättning à conto förutsätter särskild prövning. Vi åtar oss utbetalning högst en gång var sjätte månad.

I. Överfallsskydd

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för dig som privatperson och alltså inte för något som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.

Du kan få ersättning för personskada om du själv blivit utsatt för misshandel eller annat uppsåtligt våld, människorov, rån eller brott enligt brottsbalken 6:1-4 §§ (våldtäkt, sexuellt utnyttjande m fl).

Om någon närstående uppsåtligen dödats lämnar vi ersättning med ett fast belopp.

Definition av närstående: Med *närstående* menar vi make/maka/sambo, föräldrar och barn. Syskon som du sammanbodde med vid dödsfallet räknas också in i denna krets.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada som du

- tillfogats av någon annan av dem som omfattas av försäkringen
- har tillfogats när du var påverkad av alkohol, sömnmedel eller narkotiska medel, om du inte kan göra sannolikt att samband saknas mellan denna påverkan och din skada. Undantaget tillämpas inte vid sexualbrott
- har tillfogats när du utan skälig anledning utsatt dig för risken att skadas. Undantaget tillämpas inte vid sexualbrott
- har tillfogats i samband med att du gjort dig skyldig till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag kan leda till dagsböter eller högre straff
- kan få ersättning för genom någon annan försäkring

Försäkringen gäller inte för sådan ränta som gärningsmannen kan vara skyldig att betala från skadedatum.

Ersättningsregler

Om du blir skadad måste du visa att du är berättigad till skadestånd och att den som skadat dig är okänd eller inte kan betala skadeståndet.

Åtalas den som skadat dig måste du föra talan om skadestånd om vi begär det. Vi betalar då dina rättegångskostnader.

Ersättning bestäms enligt svensk skadeståndsrätt.

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar vid varje skada högst 500 000 kronor. Detta belopp gäller även om flera av dem som omfattas av försäkringen har skadats. Om någon närstående uppsåtligen dödats betalar vi, inom ramen för högsta ersättningsbeloppet, 25 000 kronor.

J. Utökat skydd när du reser

J.1 Allmänt

Innehåll

Här följer en redogörelse för det utökade skydd du har när du reser.

Notera: Villkoret i övrigt gäller också i tillämpliga delar i hela världen under de första 45 dagarna av resan.

Var och när försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen, under de första 45 dagarna av resan.

Begränsning: Är du inte svensk medborgare eller folkbokförd i Sverige gäller försäkringen enbart för skada som inträffat i Sverige.

Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller, förutom för de personer som anges i kapitel A. "Var och för vilka försäkringen gäller", även för dina barn under 18 år som inte bor hos dig men som följer med på resan.

Definitioner

Här definieras en del begrepp som används i denna försäkring:

- Med *resa* menar vi här bara resa med övernattning utanför hemorten.
- Med *olycksfallsskada* menas kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Skadan anses inträffad den dag händelsen skedde.

  Med olycksfallsskada jämställs förfrysning, värmeslag och solsting. Skadan anses inträffad den dag den visade sig.

  Med olycksfallsskada avses inte:
- kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändring, t ex ryggskott, lumbago, diskbråck, muskelbristning, hälseneruptur eller skador orsakade av vridvåld
- skada som uppkommit på grund av smitta genom bakterier, virus eller smittämne
- skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte föranletts av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring
- sådant tillstånd som även om det konstaterats efter ett olycksfall enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallet utan på åldersförändring, sjukdom, lyte eller sjukliga förändringar.

Vid sådana omständigheter som ovan angivits lämnas inte ersättning från försäkringen.

- Med *resekostnad* menar vi det belopp som betalats före avresan från hemorten i Sverige för resa, kost, logi, liftkort och utflykter.
- Med *nära anhörig* menas make, barn, syskon, föräldrar och svärföräldrar, mor- och farföräldrar, svärson, svärdotter, barnbarn, annan person med vilken du sammanlever som make samt person som har vårdnad om anhörig inom din familj.

fortsättning på nästa sida

J.2 Egendomsskydd

J.2.1 Pollettering och förvaring

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för egendom som polletterats eller som hotell, researrangör, badhus eller idrottsanläggning åtagit sig att förvara eller transportera när egendomen förlorats eller skadats på annat sätt än som anges i F.1 "Stöld och skadegörelse" eller F.2 "Andra egendomsskador än stöldskador".

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för

- förlust av pengar, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom
- skada genom skavning eller slitage
- ytliga skador på resväskor och liknande
- skada genom bristfällig eller olämplig emballering
- skada genom att medförd vätska eller smetande ämne rinner ut

J.2.2 Stöldskydd

Utökat stöldskydd

Försäkringen gäller för stöld av

- pengar och värdehandlingar vid fickstöld (d v s stöld ur de kläder du har på dig eller ur väska som du håller i eller har intill dig)
- pengar och värdehandlingar ur hotell- eller pensionatsrum, passagerarhytt, sovvagnskupé eller husvagn
- stöldbegärlig egendom ur bil, båt eller annat fordon som inte är nattparkerat

Detta gäller utöver bestämmelserna i F.1.10 "Stöld av medförd egendom".

Höjt belopp för värdehandlingar

När två eller flera av dem som försäkringen gäller för deltar i samma resa är ersättningsbeloppet för värdehandlingar höjt till 10 000 kronor.

Aktsamhetskrav

Du ska iaktta följande särskilda aktsamhetskrav:

Du ska vara särskilt aktsam om värdefull egendom, men även anpassa ditt handlande till platsen där du befinner dig och vilka möjligheter du har att upptäcka och förhindra stöld.

fortsättning på nästa sida

J.2.2 Stöldskydd, forts

Aktsamhetskrav, *forts*

När det gäller	ställs följande aktsamhetskrav
dörr till hotell- eller pensionatsrum och passagerarhytt	Dörr ska vara låst när du sover och när du lämnar rummet eller hytten. Detsamma gäller sovvagnskupé när du har möjlighet att själv låsa den.
pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom	Om egendomens storlek tillåter detta, ska denna vara inlåst i skåp, låda eller resväska när du lämnar hotell- eller pensionatsrum, passagerarhytt, sovvagnskupé eller husvagn.
bil, båt, husvagn eller annat släpfordon	Fordonet ska vara låst när du lämnar det. Om stöldbegärlig egendom lämnas kvar i bil ska den vara inlåst i handskfacket eller i ett bagageutrymme som inte är åtkomligt från kupén. Stöldbegärlig egendom får inte lämnas kvar i fordonet då det lämnas till hotell, transportföretag eller annat företag för omhändertagande, t ex för service eller reparation.

Nedsättning

Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned, d v s minskas. Normalt blir nedsättningen 50 %. Vid allvarlig eller upprepad försummelse kan du bli utan ersättning. Har oaktsamheten varit liten blir det vanligtvis ingen nedsättning.

Har du inte följt aktsamhetskraven för egendom i hotellrum blir nedsättningen vanligtvis 25 %.

Referens: Övriga bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned (minskas) om aktsamhetskraven inte är uppfyllda finns i M.8 "Nedsättning av försäkringsersättning".

J.3 Ansvar och rättsskydd

Ansvar

Försäkringen gäller ansvar för skador på hyrd eller lånad bostad (även hotellrum) utan den begränsning som framgår av G. "Ansvarsförsäkring", *Skada på hyrd bostad.*

Dessutom gäller försäkringen för skada på inventarier i hotellrum eller i hyrd/lånad bostad.

Undantag: Försäkringen gäller inte för skada på grund av slitage eller vanvård.

fortsättning på nästa sida

J.3 Ansvar och rättsskydd, forts

Rättsskydd

Rättsskyddsförsäkringen har en utökad omfattning när du är på resa.

Referens: H.1 "Allmänt" *Var försäkringen gäller.*

J.4 Kostnader i samband med akut sjukdom och olycksfallsskada

J.4.1 Omfattning

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga kostnader i samband med akut sjukdom och olycksfallsskada som avser:

- vårdkostnader
- tandkostnader
- resekostnader
- merkostnader

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för

- kostnad för vistelse på bad- eller kuranstalt och därmed förenade resor
- kostnad som är förorsakad av att fartyg eller flygplan på grund av din skada måste ändra sin färdplan
- sjukdom som orsakats av alkohol, sömnmedel, narkotiska medel eller missbruk av läkemedel
- skada vid utövning av boxning eller annan kampsport där slag/sparkar ingår
- kostnad som kan ersättas från annat håll enligt lag, annan författning, konvention eller annan försäkring
- kostnad som skulle ha ersatts av allmän försäkringskassa om du vore ansluten

Begränsningar

Följande begränsningar gäller:

- Försäkringen gäller inte för kostnader som beror på att vårdbehov förelåg redan då resan startade. Blir hälsotillståndet akut försämrat under resan och du inte haft anledning att förutse detta får du ersättning för de kostnader som försämringen medfört.
- För olycksfall i samband med flygning gäller försäkringen endast om du varit passagerare.
- Försäkringen gäller inte för merkostnader som uppkommit på grund av att kroppsfel (sjukdom, sjukliga förändringar eller lyte) förelåg när olycksfallet inträffade.

fortsättning på nästa sida

J.4.2 Vårdkostnader

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för kostnader för

- vård utförd av behörig läkare, sjukhusvård och behandling som läkaren föreskriver
- kostnader för läkarintyg och andra handlingar som vi behöver för att reglera skadan

Begränsningar:

- Vid akut sjukdom ersätts kostnader för vård och behandling inom 60 dagar från första läkarbesöket under resan.
- Vid olycksfall är ersättningstiden maximerad till tre år från olycksfallet.

J.4.3 Tandskadekostnader

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för

- tillfällig behandling hos tandläkare utanför hemorten med högst 3 500 kronor. Skadas dina tänder vid ett olycksfall kan du dessutom få ersättning för behandling som utförs av tandläkare på hemorten. Kostnaden ska godkännas av oss före behandlingen.
- skada på tandprotes då den sitter på plats i munnen
- implantatbehandling och skalfasader om behandlingen omfattas av den allmänna tandvårdsförsäkringen. Högsta ersättningsbelopp är 10 000 kronor.

Begränsningar:

- Vid olycksfall är ersättningstiden maximerad till tre år från olyckstillfället. Måste slutbehandlingen på grund av din ålder uppskjutas till en senare tidpunkt lämnar vi också ersättning för den uppskjutna behandlingen, dock längst fram till din 25-årsdag och under förutsättning att vi godkänt behandlingen.
- Tandskada genom tuggning eller bitning anses inte vara olycksfallsskada. Du får vid sådan skada endast ersättning för den tillfälliga behandlingen som utförts utanför hemorten.
- Om du vid olycksfallet har förändringar på tänderna som är sjukliga eller onormala för din ålder, ersätter vi endast den skada som kan antas ha blivit följden om förändringen inte funnits.

fortsättning på nästa sida

J.4.4 Resekostnader

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för

- kostnader för resor när du behöver uppsöka läkare eller sjukhus för vård och behandling. Reser du med egen bil beräknas bilkostnaden enligt landstingets regler för bilersättning per mil
- kostnad för att vid dödsfall utanför hemorten transportera den avlidne till hemorten i Sverige. Nödvändiga kostnader för transportens genomförande samt merkostnad för medföljande försäkrades hemresa ersätts också. Istället för hemtransport kan vi betala kostnaderna för begravning på platsen, om inte denna kostnad överstiger hemtransportkostnaden.
- kostnaden för högst två nära anhörigas resa från Sverige och åter samt merkostnader, om du blir sjuk eller råkar ut för olycksfall vid resa utomlands och läkare bedömer tillståndet som livshotande. Detsamma gäller vid dödsfall utomlands när begravning äger rum på platsen.

Begränsning: Måste du åka hem för vård eller behandling betalar vi inte kostnaden för återresa till den plats där resan avbröts.

J.4.5 Merkostnader

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för merkostnader

- för kost och logi som uppstått för dig och övriga försäkrade på grund av akut sjukdom eller olycksfall. Förutsättningen är att sjukdomen eller olycksfallet enligt intyg från behörig läkare medfört att din restid förlängts eller att du tvingats ändra boendeform.
- när du på grund av sjukdom eller olycksfall inte kan återvända till hemorten i Sverige på det sätt som planerats. Färdsättet ska vara föreskrivet av läkare efter samråd med SOS-International i Köpenhamn. Merkostnad för övriga försäkrades hemresa ersätts också.

Begränsning: Merkostnader för kost och logi lämnas under längst 60 dagar från första läkarbesöket.

J.5 Förseningar

J.5.1 Allmänt färdmedel

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller om allmänt färdmedel som du reser med blir försenat.

Begränsning: Du får inte ersättning för de första åtta timmarnas försening utan först för tid därefter.

Högsta ersättningsbelopp

Ersättning per försäkrad är 300 kronor per påbörjad 24-timmarsperiod och högst 5 000 kronor.

fortsättning på nästa sida

J.5.2 Strejkskydd vid utlandsresa

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller om din avresa till eller hemresa från utlandet blir försenad på grund av strejk eller fackliga åtgärder.

Du får ersättning för nödvändiga och skäliga merkostnader för kost, logi och återresa till hemorten i Sverige samt reseavbrott.

Begränsningar: Försäkringen gäller endast om strejken eller de fackliga åtgärderna brutit ut efter det att resan påbörjats. Du får inte ersättning för de första 24 timmarnas försening eller avkortning utan först för tid därefter.

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar för merkostnader högst 5 000 kronor per försäkrad och för reseavbrott längst 45 dagar och högst 500 kronor per person och dag, se J.6.5 "Beräkning av ersättning och högsta ersättningsbelopp".

J.5.3 Resestartskydd

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller om du inte kommer i tid till utgångspunkten för ut- eller hemresan.

Du får ersättning för skäliga merkostnader som uppstår för att du ska kunna ansluta dig till resan. Om det vid utresa inte går att ordna så att du kan ansluta dig betalar vi istället merkostnader för hemresa och reseavbrott.

Begränsningar: Försäkringen gäller endast vid sådan resa där resebiljetterna inte är ombokningsbara och *om* förseningen beror på

- att allmänt färdmedel drabbats av väderlekshinder, tekniskt fel eller trafikolycka
- trafikolycka eller motorhaveri med privatbil under den direkta färden till resans utgångspunkt

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar för merkostnader högst 5 000 kronor per försäkrad och för reseavbrott längst 45 dagar och högst 500 kronor per person och dag, se J.6.5 "Beräkning av ersättning och högsta ersättningsbelopp".

fortsättning på nästa sida

J.6 Reseavbrott

J.6.1 Akut sjukdom eller olycksfall

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller om resan inte kunnat fullföljas som du planerat på grund av akut sjukdom eller olycksfall, och detta medfört att

- du ordinerats vila inomhus i mer än fyra av resans dygn
- du blivit intagen på sjukhus för vård
- du får åka hem i förtid

Notera: Du måste skaffa intyg från behörig läkare.

Försäkringen omfattar också reseavbrott för medföljande försäkrade om sjukdomen/olycksfallet medfört att inte heller de väsentligen kunnat utnyttja resan som planerat.

J.6.2 Om något allvarligt hänt hemma

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller när du tvingas avbryta resa på grund av att

- nära anhörig i Norden blivit allvarligt sjuk, råkat ut för svårare olycksfall eller avlidit. (Nära anhörig se J.1 "Allmänt", *Definitioner*)
- väsentlig skada drabbat din privata egendom i Norden genom oförutsedd händelse

Ersättning lämnas för

- merkostnader för omedelbar återresa till hemorten med transportmedel i reguljär trafik
- reseavbrott

Ersättning lämnas också för medföljande försäkrade.

Begränsning: Ersättning för merkostnad lämnas bara om resan är nödvändig. Vid dödsfall eller när väsentlig skada drabbat din egendom får du bara ersättning om du kommer hem minst 48 timmar före den planerade hemkomsten.

J.6.3 Strejkskydd och resestartskydd

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller om din vistelse på resemålet blir avkortad på grund av

- strejk eller fackliga åtgärder
- att du inte kommer i tid till utresan

enligt J.5 "Förseningar".

fortsättning på nästa sida

J.6.4 Undantag och begränsningar

Undantag och begränsningar

För reseavbrott gäller försäkringen med de undantag och begränsningar som specificeras i J.4.1 "Omfattning".

J.6.5 Beräkning av ersättning och högsta ersättningsbelopp

Beräkning av ersättning

Du får ersättning med så stor del av resekostnaden som svarar mot förhållandet mellan antalet outnyttjade dagar och resans totala antal dagar enligt uppgjorda resplaner, resdagar inräknade.

Exempel: Din resa på totalt 10 dagar har kostat 10 000 kronor. Du måste avbryta resan efter sju dagar. Du får då ersättning för tre av tio dagar, max 500 kronor per dag, d v s totalt 1 500 kronor.

Företas resan med bil räknas dessutom som resekostnad en milersättning enligt landstingets regler för bilersättning per mil för närmaste färdväg från resans start till platsen där resan avbryts och åter.

Begränsning: Från ersättningen drar vi av den återbetalning som du kan få av researrangör, trafikföretag, hotell eller liknande.

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar högst 500 kronor per person och dag i längst 45 dagar. Vid resa med bil lämnas ersättning för högst 500 mil.

K. Tilläggsförsäkringar

Innehåll

Här följer en redogörelse för våra tilläggsförsäkringar. De ska särskilt anges i ditt försäkringsbrev för att gälla. Om inget annat anges gäller reglerna i kapitel A-F och M.

K.1 Allriskförsäkring för lösegendom

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada eller förlust av lösöre och värdehandlingar (se avsnitt D.3 "Lösegendom") genom plötslig och oförutsedd händelse.

Notera:

- Kontanter ingår inte i allriskförsäkringen
- Se även kapitel B. "Aktsamhetskrav"

Försäkringen gäller i hela världen under de första 45 dagarna av resan.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för

- skada på eller förlust av djur och cykel
- skada på eller förlust av stöldbegärlig egendom eller värdehandlingar som förvaras i garage, uthus eller i källar- eller vindsutrymme i flerfamiljshus samt gemensamhetsutrymmen
- skada som består i slitage eller förbrukning
- skada orsakad av djur och insekter
- skada på egendom vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring

Högsta ersättningsbelopp

Tabellen nedan visar högsta ersättningsbelopp i denna tilläggsförsäkring:

Försäkrad egendom	Belopp
Lösöre	35 000 kr
Värdehandlingar	5 000 kr

Notera: Ersättningsbeloppen kan aldrig gälla utöver de belopp som anges i tabellen under D.3 "Lösegendom", *Högsta ersättningsbelopp.*

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har du avtalat med oss om högre självrisk än grundsjälvrisk gäller istället denna.

K.2 Allriskförsäkring för angivna värdeföremål

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på eller förlust av de föremål som särskilt räknas upp i försäkringsbrevet – genom plötslig och oförutsedd händelse.

Försäkringen gäller i hela världen och utan den begränsning i tid (45 dagar) som annars gäller vid resa.

Notera: Se även kapitel B. "Aktsamhetskrav".

fortsättning på nästa sida

K.2 Allriskförsäkring för angivna värdeföremål, forts

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för

- förlust av egendom som förvaras i olåst utrymme eller i källar- eller vindsutrymme i flerfamiljshus
- skada som består i slitage eller förbrukning
- skada på egendom vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp anges i försäkringsbrevet. Beloppet ändras inte i takt med penningvärdet utan du måste själv anmäla ändringar.

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk.

K.3 Mynt-, sedel- eller frimärkssamling

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på eller förlust av mynt-, sedel- eller frimärkssamling, som inträffat

- i den bostad som anges i försäkringsbrevet, stöldskyddsskåp eller i bankfack *och*
- genom sådan händelse som anges i F.1.4 "Stöld i bostad" eller F.1.8 "Stöld ur stöldskyddsskåp" eller F.2 "Andra egendomsskador än stöldskador".

Förteckning

En förteckning ska föras kontinuerligt och hållas skild från samlingen så att den inte förloras samtidigt med den. Förteckningen ska innehålla sådan beskrivning av objekten som normalt ligger till grund för värdering, såsom valör, årtal, kvalitet etc.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för samlingar (se D.3 "Lösegendom", *Högsta ersättningsbelopp*) är höjt med det belopp som anges i försäkringsbrevet. Beloppet ändras inte i takt med penningvärdet utan du måste själv anmäla ändringar.

Aktsamhetskrav

Du ska iaktta följande särskilda aktsamhetskrav:

Om det anges i försäkringsbrevet att samlingen ska förvaras i värdeskåp av viss typ ska du låsa skåpet och förvara nyckeln oåtkomlig för obehörig. Detta gäller utöver de aktsamhetskrav som anges i B. "Aktsamhetskrav".

Referens: Bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned (minskas) om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i M.8 "Nedsättning av försäkringsersättning".

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har du avtalat med oss om högre självrisk än grundsjälvrisk gäller istället denna.

fortsättning på nästa sida

K.4 Privatolycksfall

K.4.1 Omfattning

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för olycksfallsskada under såväl fritid som arbetstid. Ersättning lämnas för nödvändiga och skäliga kostnader samt vid medicinsk invaliditet och dödsfall.

Referens: se K.4.3 "Invaliditetsersättning", *Definition*.

Definitioner

Med *olycksfallsskada* menas kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Skadan anses inträffad den dag händelsen skedde.

Med olycksfallsskada jämställs förfrysning, värmeslag och solsting. Skadan anses inträffad den dag den visade sig.

Med olycksfallsskada avses inte:

- kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändring, t ex ryggskott, lumbago, diskbråck, muskelbristning, hälseneruptur eller skador orsakade av vridvåld
- skada som uppkommit på grund av smitta genom bakterier, virus eller smittämne
- skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte föranletts av olycksfallsskada som omfattas av denna tilläggsförsäkring
- sådant tillstånd som även om det konstaterats efter ett olycksfall enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallet utan på åldersförändring, sjukdom, lyte eller sjukliga förändringar.

Vid sådana omständigheter som ovan angivits lämnas inte ersättning från försäkringen.

Var försäkringen gäller

Tabellen nedan visar var denna försäkrings olika moment gäller:

Försäkringen gäller för	i
vård-, tandskade- och resekostnader, se K.4.2	Norden
kostnad för kläder, glasögon och hjälpmedel, se K.4.2	hela världen
invaliditets- och dödsfallsersättning, se K.4.3 och K.4.4	hela världen

Notera: Försäkringen gäller utan den begränsning i tid (45 dagar) som annars gäller vid resa.

Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för den person vars namn och personnummer särskilt anges i försäkringsbrevet och som dessutom uppfyller förutsättningarna i kapitel A. "Var och för vilka försäkringen gäller".

fortsättning på nästa sida

K.4.1 Omfattning, forts

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte:

- medicinsk invaliditet för tandförlust och tandskada
- olycksfall genom atomkärnprocess som har samband med militär verksamhet i vilken du är sysselsatt
- skada vid utövning av boxning eller annan kampsport där slag/sparkar ingår
- kostnad som kan ersättas från annat håll enligt lag, annan författning, konvention eller annan försäkring
- kostnad som skulle ha ersatts av allmän försäkringskassa om du vore ansluten

Begränsningar

Begränsningar:

- För olycksfall i samband med flygning gäller försäkringen endast om du varit passagerare.
- Försäkringen gäller inte för merkostnader som uppkommit på grund av att kroppsfel (sjukdom, sjukliga förändringar eller lyte) förelåg när olycksfallet inträffade.

När det gäller kostnader för vård, tandskador, resor och hjälpmedel samt ersättning för förstörda kläder och glasögon:

- Om du fyllt 65 år vid skadetillfället lämnar vi ersättning med sammanlagt högst 10 000 kronor.
- Ersättningstiden är maximerad till fem år från olyckstillfället.

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har du avtalat med oss om högre självrisk än grundsjälvrisk gäller istället denna. Ersättning enligt K.4.3 "Invaliditetsersättning" och K.4.4 "Dödsfallsersättning" lämnas utan avdrag för självrisk.

K.4.2 Kostnader i samband med olycksfallsskada

Vårdkostnader

Försäkringen gäller för kostnader för

- vård utförd av behörig läkare, sjukhusvård och behandling som läkaren föreskriver
- läkarintyg och andra handlingar som vi behöver för att reglera skadan

Begränsningar:

- Kostnader för vård på privat sjukhus ersätts endast om vi godkänt det i förväg.
- Om du vid sjukhusvård får sjukpenningavdrag kan vi betala den del av avdraget som överstiger dina inbesparade levnadskostnader.

fortsättning på nästa sida

K.4.2 Kostnader i samband med olycksfallsskada, forts

Tandskade-kostnader

Försäkringen gäller för:

- behandling som utförts av tandläkare. Behandling och arvode måste godkännas av oss i förväg, om det inte är nödvändig akutbehandling
- skada på tandprotes då den sitter på plats i munnen
- implantatbehandling och skalfasader om behandlingen omfattas av den allmänna tandvårdsförsäkringen. Högsta ersättningsbelopp är 10 000 kronor

Måste slutbehandlingen på grund av din ålder uppskjutas till en senare tidpunkt än fem år efter olycksfallet lämnar vi också ersättning för den uppskjutna behandlingen dock längst fram till din 25-årsdag och under förutsättning att vi godkänt behandlingen.

Begränsning: Om du vid olycksfallet har förändringar på tänderna som är sjukliga eller onormala för din ålder, ersätter vi endast den skada som kan antas ha blivit följden om förändringen inte funnits.

Försäkringen gäller inte för skada på grund av tuggning och bitning.

Resekostnader

Försäkringen gäller för

- kostnader för resor när du behöver uppsöka läkare eller sjukhus för vård och behandling. Reser du med egen bil beräknas bilkostnaden enligt landstingets regler för bilersättning per mil.
- merkostnader om läkare föreskriver särskilt transportmedel för att du ska kunna ta dig till och från arbetsplats eller skola under behandlingstiden.

Ersättning för kläder och glasögon

Försäkringen gäller för kläder och glasögon som skadas i samband med olycksfallsskada.
Högsta ersättningsbelopp är 5 000 kronor.

Hjälpmedel

Försäkringen gäller för kostnader för hjälpmedel som läkare föreskriver och vi har godkänt.

Högsta ersättningsbelopp är 40 000 kronor.

K.4.3 Invaliditetsersättning

Definition

Med *medicinsk invaliditet* menas för framtiden bestående nedsättning av den skadades kroppsfunktion på grund av olycksfallsskada. Hänsyn tas endast till sådan nedsättning som objektivt kan fastställas. Som medicinsk invaliditet räknas även bestående värk, förlust av sinnesfunktion eller inre organ.

fortsättning på nästa sida

K.4.3 Invaliditetsersättning, forts

Gradering av invaliditet

Den medicinska invaliditeten bestäms enligt ett medicinskt tabellverk för sjukdomar och olycksfall fastställt av Försäkringsförbundet "Gradering av medicinsk invaliditet - 1996". Ersättning för ärr bestäms enligt den särskilda ärrtabell som gäller vid utbetalningstillfället.

Till grund för bestämning av invaliditetsgraden läggs sådana skador och symptom som objektivt kan fastställas. Bestämningen sker oberoende av i vilken grad din arbetsförmåga minskats. Om den förlorade kroppsdelen kan ersättas av protes, bestäms invaliditetsgraden med beaktande av protesfunktionen.

Ärrersättning

Rätt till ersättning för vanprydande ärr eller annan kosmetiskt defekt inträder först efter avslutad behandling och sedan ärret/den kosmetiska defekten bedömts vara kvarstående för framtiden, dock tidigast ett år från det att olycksfallsskadan inträffade.

En förutsättning för ersättning är att olycksfallsskadan krävt läkarbehandling.

Ersättningens storlek bestäms enligt en särskild vid utbetalningstillfället gällande ärrtabell och oberoende av försäkringsbeloppet vid invaliditet.

Rätt till invaliditetsersättning

Rätt till invaliditetsersättning föreligger om

- invaliditeten uppkommit inom tre år från skadetillfället och minst 12 månader har förflutit från skadetillfället
- behandlingen är helt avslutad och den definitiva invaliditetsgraden har fastställts

Notera: Den definitiva invaliditetsgraden ska fastställas inom tre år om detta är möjligt, men kan skjutas upp så länge det är nödvändigt enligt medicinsk erfarenhet eller med hänsyn till de rehabiliteringsmöjligheter som finns.

Ersättningsbelopp

När ersättningen för den medicinska invaliditeten beräknas utgår vi från följande kapitalbelopp:

Om invaliditeten är	så används kapitalbeloppet
mindre än 50 %	350 000 kr
50 % eller mer	700 000 kr

Exempel: Den medicinska invaliditeten har fastställts till 20 %. Ersättningen blir då 20 % av 350 000 kronor = 70 000 kronor.

Ålderstrappa: Kapitalbeloppet minskas med 5 % då du fyller 56 år och därefter varje år med ytterligare 5 %.

fortsättning på nästa sida

K.4.3 Invaliditetsersättning, forts

Ersättningsbelopp, *forts*

Om du fyllt 65 år vid olycksfallet beräknas ersättningen för alla invaliditetsgrader på ett kapitalbelopp av 175 000 kronor. Detta kapitalbelopp minskas med 5 % när du fyller 66 år och därefter varje år med ytterligare 5 %. Minskningen upphör vid 81 års ålder då den högsta ersättningen är 35 000 kronor.

Begränsning: Vid olycksfall genom atomkärnprocess är den sammanlagda ersättningen från samtliga dina olycksfallsförsäkringar begränsad till sammanlagt 200 000 kronor.

Vänteersättning

Om den definitiva invaliditetsgraden inte kan fastställas tolv månader efter skadan betalar vi vänteersättning fram tills invaliditetsgraden har fastställts. Vänteersättning beräknas utifrån en preliminär invaliditetgrad - den som skadan minst bedöms ge upphov till. Denna fastställs för ett år i taget från och med tolv månader efter skadetillfället.

Vänteersättning för ett år är 6 % av den invaliditetsersättning som motsvarar den för ersättningsåret fastställda invaliditetsgraden. Utbetalning görs kvartalsvis i förskott.

Exempel: Den preliminära invaliditetsgraden för året bestäms till 20 %. Om detta hade varit den definitiva invaliditetsgraden skulle din slutliga ersättning bli 20 % av 350 000 kronor = 70 000 kronor. Din vänteersättning för året blir då 6 % av 70 000 kronor = 4 200 kronor.

Om dödsfall inträffar gör vi slutreglering genom utbetalning av ett engångsbelopp beräknat efter den invaliditetsgrad som låg till grund för vänteersättning.

K.4.4 Dödsfallsersättning

Rätt till dödsfallsersättning

Rätt till dödsfallsersättning föreligger om olycksfallet leder till dödsfall inom tre år.

Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet är 40 000 kronor.

Begränsning: Vid dödsfall genom flygolycka eller atomkärnprocess är den sammanlagda ersättningen från samtliga dina olycksfallsförsäkringar begränsad till:

- 600 000 kr vid flygolycka
- 200 000 kr vid olycka genom atomkärnprocess

Förmånstagare

Förmånstagare vid dödsfall är, om inte annat anges i försäkringsbrevet: make eller sambo och barn eller, om sådana anhöriga saknas, arvingar. Önskar du annan förmånstagare måste detta anmälas skriftligt till oss. Blanketter finns på vårt kontor.

fortsättning på nästa sida

K.5 Småbåtsförsäkring

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada eller förlust genom plötslig och oförutsedd händelse på de båtar och segelbrädor som du äger och som endast är avsedda för privat bruk. Båten får ha en motorstyrka på högst 10 hkr och/eller en segelyta om högst 10 m². I försäkringen ingår också utrustning avsedd för båten.

Försäkringen gäller i Norden.

Begränsning: Bockar, vaggor, stöttor och täckningsmaterial ersätts bara vid brandskada och med sammanlagt högst 5 000 kronor.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för

- båtar äldre än 30 år
- uthyrningsbåtar, modellbåtar, plastade träbåtar, alla slags vattenscooters, eller husbåtar
- skada uppkommen under tävling
- skada orsakad av nederbörd, frost, is, mögel eller djur
- skada som endast består i nedsmutsning, missfärgning eller repor i båtens ytskikt
- skada enbart genom att batterisyra runnit ut
- skada på enbart motor och backslag till följd av
  - felaktig hantering, skötsel, reparation eller bristande underhåll
  - vatten eller fukt i dessa
  - felaktigt bränsle, bristande smörjning
  - kortslutning, överhettning, materialfel
  - igensatta vattenintag och ledningar
- skada på eller förlust av utombordsmotor eller mast som tappats eller lossnat eller glidit loss från båten.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 40 000 kr. För segelbräda är högsta ersättningsbeloppet 20 000 kr per bräda, sammanlagt högst 40 000 kr. Utöver högsta ersättningsbeloppet gäller försäkringen för

- provisorisk reparation som varit nödvändig för att rädda båten ur uppenbart nödläge
- skälig verifierad kostnad för nödvändig bärgning och för förflyttning av båten från haveriplatsen till av oss godkänd reparationsplats eller annan plats

fortsättning på nästa sida

K.5 Småbåtsförsäkring, forts

Aktsamhetskrav

Du ska iaktta följande särskilda aktsamhetskrav:
Du måste följa de säkerhetsföreskrifter som gäller på uppläggningsplatsen.

När det gäller	ska följande aktsamhetskrav iakttas
Båten	- ska vara i sjövärdigt skick och ägnas normalt underhåll och tillsyn samt hållas länsad. - När båten är förtöjd ska den klara vind och sjö som kan förekomma på platsen. - När båten är uppställd på land ska det vara på betryggande avstånd från sjön med hänsyn till svallsjö och extremt högvatten samt ändamålsenligt surrad och stöttad. - När båt förvaras på släpfordon skall detta vara låst med av oss godkänt kulkopplingslås, fastlåst med kätting och hänglås lägst klass 2 eller inlåst i utrymme som endast du disponerar.
Utombordsmotor	- som är monterad på båten ska vara låst vid båten med av oss godkänt motorlås/låsanordning. - som inte är monterad på båten ska förvaras i låst utrymme som endast du disponerar. - Vid vinterförvaring på land ska utombordsmotor förvaras i annat låst utrymme än i eller på båten.
Båttillbehör	- ska vara fast monterade, förvaras inlåsta i båten eller vara inlåsta i annat utrymme som endast du disponerar.
Segelbrädan	- ska förvaras i låst utrymme eller låst på specialtillverkat takräcke som är fastlåst på bilen eller på annat sätt förvaras betryggande.

Referens: Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned (minskas) om aktsamhetskraven inte är uppfyllda finns i avsnitt M.8 "Nedsättning av försäkringsersättning.

Värderings- och ersättnings-regler

Vi har rätt att avgöra om båten ska repareras, om den ska ersättas med likvärdig båt eller om skadan ska betalas kontant.

Vid *totalskada* får du ersättning med båtens marknadsvärde omedelbart före skadan, d v s anskaffningskostnaden för en likvärdig båt.

Vid *delskada* görs åldersavdrag från dagens nyanskaffningsvärde för motsvarande delar eller utrustning enligt nedanstående tabell.

fortsättning på nästa sida

K.5 Småbåtsförsäkring, forts

Tabell för åldersavdrag

Denna tabell visar hur åldersavdrag görs enligt reglerna för delskada ovan:

Del	Antal år utan avdrag	Därefter minskning per år	Max avdrag
Komplett motor, backslag • de följande tre åren • därefter	2 år	10% 5%	80%
Delar till motor, backslag • de följande tre åren • därefter	2 år	10% 5%	50%
Mast och rigg	2 år	4%	50%
Segel av kevlar, mylar eller liknande kolfibermaterial	1 år	30%	90%
Elektroniska instrument och radioutrustning	2 år	10%	80%
Kapell, sufflett, batteri	2 år	15%	80%
Övrig utrustning	2 år	20%	80%

Ansvar och rättsskydd

Försäkringen omfattar ansvar och rättsskydd för dig som ägare, brukare eller förare av den försäkrade båten. De undantag i G. "Ansvarsförsäkring" och H. "Rättsskyddsförsäkring" som säger annat gäller således inte. I övrigt gäller försäkringen enligt villkoren för G. "Ansvarsförsäkring" och H. "Rättsskyddsförsäkring".

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk.

fortsättning på nästa sida

K.6 Golfförsäkring

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på eller förlust av golfutrustning, genom plötslig och oförutsedd händelse.

Försäkringen gäller i hela världen och utan den begränsning i tid (45 dagar) som annars gäller vid resa.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada

- som består i slitage eller förbrukning
- på egendom vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring
- på träklubba äldre än sex år (förlust ersätts)

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 20 000 kronor.

Hole-in-one

Försäkringen gäller för hole-in-one när du spelar minst 9 hål med godkänd markör. Markören eller sekreteraren eller hemmaklubbens sekreterare ska signera scorekortet. Ersättningsbeloppet är 1 000 kronor.

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Vid hole-in-one gäller försäkringen utan självrisk.

Värderings- och ersättnings-regle

Skada eller förlust värderas och ersätts enligt K.6 "Värderings- och ersättningsregler". För klubbor gäller nedanstående regler.

Vid skada på eller förlust av klubba görs följande avdrag:

Ålder	Avdrag
Mindre än ett år	0% av skadekostnaden
1–4 år	25% av skadekostnaden
mer än 4 år	50% av skadekostnaden

K. 7 Tur & Retur

K.7.1 Omfattning

Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller, förutom för de personer som anges i kapitel A. "Var och för vilka försäkringen gäller" även för dina barn under 18 år som inte bor hos dig men som avser att följa med på resan.

Var och när försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen när du är på resa.

Definition: Med resa menar vi övernattning utanför hemorten.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

fortsättning på nästa sida

K.7.2 Avbeställningsskydd

Försäkringen gäller	Försäkringen gäller om du före resan från hemorten i Sverige tvingas avbeställa en resa på grund av att • din permanenta bostad skadas väsentligt genom plötslig och oförutsedd händelse • du, din medresenär, nära anhörig eller person som du skulle besöka på resan drabbas av akut sjukdom, olycksfall eller dödsfall. Begränsning: Försäkringen gäller endast om researrangemanget avbeställs omgående efter att avbeställningsorsaken blir känd.
Ersättnings-regler	Ersättning lämnas för betalda kostnader för resa, kost, logi, liftkort och bokade arrangemang, som du inte kan få tillbaka från researrangör, trafikföretag, hotell eller liknande.
Försäkringen gäller inte	Försäkringen gäller inte • för sjukdom eller olycksfall orsakad av användande av alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotika • på grund av konkurs, inställda betalningar eller andra ekonomiska försummelser från researrangör eller liknande • för kostnader som kan ersättas genom annan försäkring.
Högsta ersättningsbelopp	Högsta ersättningsbelopp är SEK 25 000 per försäkrad, dock sammanlagt högst SEK 60 000 per familj och resa.
Intyg	Vid sjukdom och olycksfall krävs ett läkarintyg och andra handlingar som kan ha betydelse för vår bedömning, som bekräftar att resan inte kan genomföras.

K.7.3 Ersättningsresa

Försäkringen gäller	Försäkringen gäller om du, medförsäkrad eller medföljande medresenär • blir sjuk eller råkar ut för ett olycksfall och läkaren ordinerar sängläge eller du blir intagen på sjukhus under mer än halva antalet resdagar och du inte kunnat utnyttja resan som planerat • avlider • av medicinska skäl som följd av sjukdom eller olycksfall måste återvända till hemorten under resans första hälft. Vidare gäller försäkringen om din permanenta bostad skadas väsentligt genom plötslig och oförutsedd händelse och du tvingas åka hem i förtid under resans första hälft. Notera: Är du berättigad till ersättningsresa betalas inte kostnader för outnyttjad reskostnad, se J.6.2.

K.7.3 Ersättningsresa, *forts*

Ersättnings-regler	Ersättning lämnas för dig och medförsäkrade för betalda kostnader för resa, kost, logi, liftkort och bokade arrangemang som du inte kan få tillbaka från researrangör, trafikföretag, hotell eller liknande. Hemresan ska i förväg godkännas av SOS International eller av Länsförsäkringar.
Intyg	Vid sängläge eller vila på rummet krävs det ett skriftligt intyg där det framgår diagnos och antal sjukdagar. På intyget ska det också framgå att läkaren har ordinerat sängläge eller vila på rummet. Sjukintyget ska skrivas av den behandlande läkaren på resmålet.
Högsta ersättning	Högsta ersättningsbelopp är SEK 25 000 per person, dock högst SEK 60 000 per skadetillfälle.
Begränsningar	Försäkringen gäller inte • för kostnader som kan ersättas från annan försäkring eller reseföretag • vid sjukdom eller olycksfall där vårdbehov kunnat förutses innan resan påbörjats.

K.7.4 Bagageförsening

Försäkringen gäller	Om ditt bagage blir försenat på utresan och kommer till resmålet mer än 8 timmar senare än du, lämnas ersättning med SEK 2 000 per person, dock högst SEK 10 000 för dig och medförsäkrad familj per skadetillfälle.

K.7.5 Resestartskydd

Försäkringen gäller	Försäkringen gäller om du inte kommer i tid till utgångspunkten för ut- eller hemresan och förseningen beror på • att allmänt färdmedel drabbats av väderlekshinder, tekniskt fel eller trafikolycka • trafikolycka eller motorhaveri med privatbil under den direkta färden till resans utgångspunkt. Du får ersättning för skäliga merkostnader som uppstår för att du ska kunna ansluta dig till resan. Om det vid utresa inte går att ordna så att du kan ansluta dig betalar vi i stället merkostnader för hemresa och reseavbrott. Begränsning: Försäkringen gäller endast vid sådan resa där biljetterna inte är ombokningsbara. Notera: Är du berättigad till resestartskydd i Tur & Retur betalas inte ersättning från grundförsäkringens reseskydd, se J.5.3.
Högsta ersättningsbelopp	Merkostnader betalas med högst SEK 15 000 per försäkrad. Reseavbrott ersätts i längst 45 dagar och högst SEK 1 000 per försäkrad och dag.

M. Allmänna Bestämmelser

Innehåll

För din försäkring gäller nedanstående allmänna bestämmelser.

M.1 Tillämplig lag

Svensk lag

För den här försäkringen gäller svensk lag. De viktigaste bestämmelserna för försäkringsavtalet finns i *Konsumentförsäkringslagen*.

Vid tvist

Tvist om försäkringsavtalet ska handläggas vid svensk domstol med tillämpning av svensk lag.

M.2 Försäkringstiden

Giltighetstid

Försäkringen gäller fr o m den dag som anges på försäkringsbrevet. Tecknar du försäkringen samma dag som den ska träda i kraft, gäller den inte förrän efter det klockslag då du tecknade försäkringen.

Uppsägning av försäkringen

Du kan säga upp försäkringen under försäkringstiden, och därmed få tillbaka den del av premien som avser återstående försäkringstid, om försäkringsbehovet har upphört eller om någon annan liknande omständighet har inträffat. Att det försäkrade föremålet förstörts genom sådan skadehändelse som omfattas av försäkringen grundar inte någon uppsägningsrätt.

Vi kan också säga upp försäkringen under försäkringstiden, men bara om det finns sådana speciella skäl som anges i Konsumentförsäkringslagen.

M.3 Räddningsåtgärder

Hindra eller begränsa

När en skada inträffar eller hotar att omedelbart inträffa måste du försöka hindra eller begränsa skadan. Vi betalar rimlig kostnad som du haft för sådan åtgärd om du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Nedsättning

Underlåter du att vidta räddningsåtgärder kan ersättningen för skadan sättas ned (minskas) med ett särskilt avdrag, se avsnitt M.8 "Nedsättning av försäkringsersättning".

fortsättning på nästa sida

M.4 Vid skada

Anmälan, intyg m m

Du ska anmäla skada till oss så snart som möjligt. Tänk också på att

- stöld, rån eller överfall ska polisanmälas och polisrapport skickas till oss. Skada som inträffar under transport eller på hotell ska dessutom anmälas till transportföretaget eller till hotellet.
- du måste lämna oss specificerat krav på ersättning samt ge oss de upplysningar och handlingar - t ex inköpskvitton, läkarintyg - som vi behöver för att reglera skadan.
- du är skyldig att upplysa oss om det finns någon annan försäkring som gäller för samma skada. Du har i sådana fall inte rätt till högre ersättning än som sammanlagt svarar mot skadan.
- skadade föremål ska behållas så att vi får möjlighet att göra besiktning. Du är skyldig att medverka till besiktning av såväl skadad som oskadad egendom.
- reparation får ske endast efter vårt godkännande.

Referens: Angående preskriptionsregler, se avsnitt M.11 "Preskription".

Nedsättning

Om du inte fullgör dina skyldigheter enligt ovan kan ersättningen för skadan sättas ned (minskas) med ett särskilt avdrag, se avsnitt M.8 "Nedsättning av försäkringsersättning".

Skaderegistrering

Bolaget äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring.

M.5 Krigsskador

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror inom Sverige.

Speciella fall då försäkringen gäller

Försäkringen gäller på resa utanför Sverige - utom för I. "Överfallsskydd" - vid skada som har inträffat genom ovan nämnda oroligheter

- om skadan inträffat inom tre månader räknat från oroligheternas utbrott *och*
- om du vistades i det drabbade området vid utbrottet *och*
- du inte deltagit i händelserna eller tagit befattning med dem som rapportör eller liknande.

Merkostnader och förlust av resgods

Med samma förutsättningar som ovan betalar vi även nödvändiga mer kostnader för hemresa.

Begränsning: Vi betalar inte för deltagare i sådana sällskapsresor som avses i resegarantilagen.

Vi ersätter också förlust av resgods när förlusten beror på att egendomen konfiskerats eller att du vid evakuering varit tvungen att lämna den kvar.

fortsättning på nästa sida

M.6 Atomskador, skador orsakade av dammbrott och terrorismhandling

Atomkärnprocess

Försäkringen gäller inte för skada på egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.

Dammbrott

Försäkringen omfattar inte, utöver vad som sägs i avsnitt F.2.4 "Dammbrott", skador som direkt eller indirekt orsakats av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.

Speciella fall då försäkringen gäller

För *personskador* enligt avsnitt J.4 "Kostnader i samband med akut sjukdom och olycksfallsskada" och avsnitt K.4 "Privatolycksfall" samt för rättsskydd, enligt kapitel H. "Rättsskyddsförsäkring", gäller försäkringen dock vid skada som orsakats av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.

Terrorismhandling

Försäkringen gäller inte för I "Överfallsskydd" och K.4 "Privatolycksfall" vid skada genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorismhandling.

Definition

Terrorismhandling är en handling som inbegriper men inte är begränsad till användning av tvång eller våld och/eller hot om tvång eller våld av en person eller grupp(er) av personer, som antingen handlar ensam eller för en organisations eller statsmakts räkning eller i förbindelse med en organisation eller statsmakt, vilken begås för eller av politiska, religiösa, ideologiska eller etiska syften eller skäl, inklusive avsikten att påverka en statsmakt och/eller att injaga fruktan i allmänheten eller någon del av allmänheten.

M.7 Force Majeure

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av

- krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror
- myndighetsåtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse

M.8 Nedsättning av försäkringsersättning

Innehåll

I vissa fall kan din försäkringsersättning minskas på grund av att du inte fullföljt dina skyldigheter enligt villkor och lag. Här följer en redogörelse för dessa situationer.

Oriktiga uppgifter m m

Har du lämnat oss felaktiga uppgifter när du tecknade försäkringen eller låtit bli att ändra felaktiga uppgifter, kan ersättningen sättas ned, d v s minskas med ett särskilt avdrag. Detsamma gäller om du inte uppfyllt kraven i M.3 "Räddningsåtgärder" och M.4 "Vid skada".

fortsättning på nästa sida

M.8 Nedsättning av försäkringsersättning, forts

Oriktiga uppgifter m m, *forts*

Flyttar du till annan ordinarie bostad måste du anmäla flyttningen till oss inom 14 dagar. Annars riskerar du avdrag på ersättningen vid skada om premien på den nya adressen är högre.

Hur stor nedsättningen blir beror på omständigheterna, bl a försummelsens betydelse för skadan. Vanligtvis är avdraget 10% av ersättningen, lägst 1 000 kr.

Åsidosättande av aktsamhetskrav

Har du inte följt de aktsamhetskrav som anges i villkoren, kan ersättningen sättas ned, d v s minskas. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull.

När det gäller	så
allvarlig eller upprepad försummelse	kan du bli utan ersättning
mindre försummelse	blir nedsättningen liten eller ingen alls

Notera: Med dig jämställs annan som

- handlat med ditt samtycke
- i ditt ställe eller tillsammans med dig haft tillsyn över försäkrad egendom
- har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig beträffande den försäkrade egendomen, t ex din make

Framkallande av försäkringsfallet

Har du framkallat försäkringsfallet kan ersättningen utebli eller minskas enligt tabellen:

Om du framkallat försäkringfallet med	så
uppsåt	får du ingen ersättning för egen del
grov vårdslöshet	kan ersättning utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till din vårdslöshet och omständigheterna i övrigt. Detta gäller inte ersättning som avser skadestånd.

Notera: Med dig jämställs annan som

- handlat med ditt samtycke
- har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig beträffande den försäkrade egendomen, t ex din make

fortsättning på nästa sida

M.8 Nedsättning av försäkringsersättning, forts

Psykiskt abnorma och barn

Ingen nedsättning görs om aktsamhetskrav åsidosatts eller försäkringsfallet framkallats med uppsåt av någon som var

- i sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken
- under 12 år

Däremot kan den som kan anses ha samtyckt till handlandet få sin ersättning nedsatt (minskad).

Oriktiga uppgifter vid skaderegleringen

Har du, i samband med skada, lämnat oriktiga eller undanhållit uppgifter som har betydelse för din rätt till ersättning och detta skett uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet, kan ersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

M.9 Om det blir tvist om värdet

Värdet på lösegendom

Kan vi inte komma överens om värdet av skada på lösegendom ska - om vi inte enats om annat förfarande - uttalande begäras av en värderingsman auktoriserad av svenska handelskammaren. Denne ska tillämpa villkorens värderingsregler.

Din kostnad för sådan värdering är 1 000 kronor plus 10 % av överskjutande belopp, dock högst hälften av arvodet till värderingsmannen. Skulle värderingsmannen komma till högre belopp än vad vi erbjudit, står vi för hela värderingskostnaden.

M.10 Återkrav

I samma utsträckning som vi har betalt er sättning för skada, övertar vi rätten att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Du får inte träffa överenskommelse med den som är ansvarig för skadan, som innebär att du helt eller delvis avstår från din rätt till ersättning från denne.

M.11 Preskription

Preskriptionsregler

Du förlorar din rätt till ersättning om du inte väcker talan mot oss inom tre år från det att du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande och i varje fall inom tio år från det att fordringen tidigast hade kunnat göras gällande.

Om du anmält skadan till oss inom den tid som angetts här ovan, har du alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, sedan vi lämnat slutligt besked i ersättningsfrågan.

Notera: För ett förtydligande hur preskriptionsregeln gäller vid rättsskydd, se H.1 "Allmänt", Preskription.

fortsättning på nästa sida

M.12 Dröjsmålsränta

Dröjsmålsränta Skulle det, trots att du gjort vad som åligger dig, dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till. Dröjsmålsräntan beräknas enligt räntelagen. Beror dröjsmålet på att vi väntar på polisutredning eller värdering får du ränta enligt Riksbankens referensränta.

Begränsning: Vi betalar inte ut räntebelopp som understiger 100 kronor.

M.13 Dubbelförsäkring

Dubbel-försäkring Om försäkrat intresse även omfattas av annan försäkring och det i den andra försäkringen finns förbehåll vid dubbelförsäkring gäller samma förbehåll i denna försäkring.

M.14 Personuppgiftslagen (PuL)

Information om Person-uppgiftslagen Vi behandlar sådana personuppgifter om dig som är nödvändiga för att fullgöra våra åtaganden enligt tecknade försäkringar. Uppgifter kan lämnas ut till andra bolag som vi samarbetar med.

Uppgifterna används bl a för att teckna och administrera avtal och för att fullgöra avtal och rättsliga skyldigheter.

M.15 Leverantörsgaranti

Leverantörs-garanti För skada som leverantör eller annan ansvarar, enligt garanti eller liknande åtagande, får du ersättning bara om du kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

Så här släcker du bränder i hemmet:

Trä, papper och tyg

släck med vatten eller handbrandsläckare.

Fett, gas, brandfarliga vätskor

kväv elden eller använd pulversläckare.

OBS! Om det börjar brinna i fett/olja försök ***absolut*** *inte att släcka med vatten som då istället har motsatt verkan och orsakar explosion.*

Elapparater

börja med att dra ut kontakten eller stäng av via strömbrytare, släck elden med vatten eller handbrandsläckare.

Viktigt telefonnummer när något händer:

SOS Larmnummer: 112

För utökat reseskydd, småbåt, olycksfall, ansvar, rättsskydd och rätt till skadestånd vid personskada svarar Länsförsäkringar Bergslagen.

Åkerbo Härads
Brandstodsbolag
ÖMSESIDIGT AV ÅR 1865
Viby gård, 732 95 Arboga, Tfn 0589-169 90

LFAB 01644 Utg 05 Bol 38
2003-11 Form och Produktion
AB Ystads Centraltryckeri 0411-726 10